

Raakvlakken

Cultuurbeleid Provincie Flevoland 2005-2008

Binnenkant omslag:
Vastgesteld in Provinciale Staten dd
Kunstenaar Siemen Bolhuis met (afbeelding van) kunstwerk.
Gedicht van Hein Walter
Kunstenaar Witho Worms met foto's
Vormgever

INHOUD	<u>pag.</u>
VOORWOORD	4
I. OPMAAT	5
II. BELEIDSKADER	
7	
1. Drie overheden	7
1.1. Rijk: het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	
1.2. Provincie Flevoland	
1.3. Lelystad, Almere, Dronten, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde	
2. Collegeakkoord: doelstellingen en middelen cultuurbeleid	8
3. Afspraken met het ministerie van OCW	9
3.1. Cultuurconvenant 2005-2008	
3.2. Actieplan Cultuurbereik (exclusief Almere) 2005-2008	
3.3. Geldstroom beeldende kunst & vormgeving 2005-2008	
3.4. Versterking Cultuureducatie in het primair onderwijs (exclusief Almere) 2005 en 2006	
4. Resultaten meten	11
III. CULTUURBELEID	12
1. Landschapskunst, Beeldende kunst en Vormgeving	12
1.1. Landschapskunst	
1.2. Beeldende kunst & vormgeving	
1.3. Regeling 1% kunst(toepassing)	
1.4. Tentoonstellings- en opdrachtbeleid	
2. Podiumkunst en Film	15
2.1. Podiumkunst	
2.2. Film	
3. Cultureel erfgoed	17
3.1. Beleid van het Rijk	
3.1.1. Nota Ruimte en ontwikkelingsplanologie	
3.1.2. Actieprogramma Ruimte en Cultuur 2005-2008	
3.1.3. Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie	
3.2. Beleid van de provincie Flevoland	
3.2.1. Nieuw Land Erfgoedcentrum	
3.2.2. Jong cultureel erfgoed	
3.2.3. Steunpunt archeologie en (jong) cultureel erfgoed	
3.2.4. Omgevingsplan Flevoland 2006	
3.2.5. Belvederebeleid	
3.2.6. Het Flevolandse landschap	
3.2.7. Monumenten en stads- en dorpsgezichten	
3.2.8. Archeologie	
4. Cultuureducatie en Amateurkunst	23
4.1. Cultuureducatie in het primair onderwijs	
4.2. Cultuureducatie in het voortgezet onderwijs	
4.3. Centrum Amateurkunst Flevoland	
5. Cultuur en Toerisme	25
5.1. Algemeen	
5.2. Beleids- en Actieplan Recreatie en Toerisme (BART)	
5.3. Flevolands Bureau voor Toerisme	
6. Projecten	28
6.1. Projecten cultuur	
6.2. Zomercursus Stichting Apollo	
6.3. Samenwerking Flevoland en Dmitrov	
6.4. Website cultuur	
6.5. Projecten cultuurtoerisme	
6.6. Projecten Belvedere	
6.7. Projecten jong cultureel erfgoed en archeologie	
6.8. Project Levenslang leren in de culturele sector	
6.9. Projecten cultuur en welzijn	

IV.	FINANCIËN	31
	BIJLAGEN	32
1.	Terugblik op afspraken met het ministerie van OCW 2001-2004	33
2.	Terugblik op het cultuurbeleid Flevoland 2001-2004	35
3.	Overzicht van het culturele veld in Flevoland	44
4.	Regeling 1% kunst(toepassing) Flevoland 45	
5.	Beleidsregel voor projecten Geldstroom beeldende kunst & vormgeving 2006-2008	46
6.	Beleidsregel voor Projecten cultuur 2006-2008	48
7.	Begroting 2005 en meerjarenraming 2006-2008	50

VOORWOORD

Op het moment dat een Nota Cultuurbeleid wordt uitgebracht, dringt zich toch altijd weer de vraag op waarover we het precies hebben. Cultuur, zo'n ongrijpbaar begrip, breed, door velen op eigen wijze uitgelegd. Gelukkig bestaat er tegenwoordig internet en in mum van tijd kun je op het scherm een pracht van een definitie tevoorschijn toveren die wordt gehanteerd door de Universiteit van Leiden. Ik zal die definitie omwille van de leesbaarheid hier niet volledig herhalen, maar het meest omvallende element uit die omschrijving was dat cultuur wordt gekarakteriseerd als een complex van zienswijzen, denkwijzen en gewoonten. Toen ik dat las, dacht ik: "Dan zijn we in Flevoland toch mooi op de goede weg". Ik zal u uitleggen waarom.

In een jonge provincie als Flevoland is het onmiskenbaar lastiger om te herkennen wat de heersende denkwijzen, zienswijzen en gewoonten zijn. Onze inwoners wonen hier relatief kort en van de allereerste bewoners van dit gebied zijn slechts nog archeologische resten over. Dat maakt Flevoland heel bijzonder, dat zeker, maar ten opzichte van andere bewoonde gebieden is het minder eenvoudig te bepalen wat nu zo kenmerkend is voor Flevoland en haar inwoners.

Is er dan geen cultuur in Flevoland? Ik durf de vraag eigenlijk nauwelijks te stellen, omdat het antwoord zo nadrukkelijk is: Ja, natuurlijk wel! Kijkt u maar om u heen. We hebben de oude eilandcultuur van Urk en Schokland, we hebben prachtige monumenten die getuigen van het werk van de polderpioniers, we hebben als nergens anders in Nederland een prachtige doorsnee van moderne architectuur. En... we hebben ruimte. Ruimte om te leven, ruimte in ons hoofd.

Cultuur is niet een begrip op zich. Cultuur is een complex van wat mensen vinden, denken en doen. En juist dat complexe vormt een geheel. Flevoland is een gebied waarin het aangenaam wonen, werken en recreëren is, zeggen we altijd als ons gevraagd wordt naar onze missie als provinciebestuur. Onze cultuur vind je terug in dat wonen, werken en recreëren. Cultuur heeft raakvlakken met het leven in Flevoland. Je ziet de cultuur terug in de kunst die hier gemaakt wordt, in de bedrijven die hier staan, de hippe raps op poppodia in de provincie, de prachtige natuurgebieden en niet te vergeten de unieke landschapskunst; de cultuur raakt aan alles.

Daarom heeft de Nota Cultuurbeleid 2005-2008 de titel "Raakvlakken" gekregen. Archeologie, kunst, erfgoed, ze raken aan de manier waarop mensen in Flevoland wonen, werken en recreëren. Vanuit die gedachte wil deze nota samenhang brengen in de culturele kaart van Flevoland. Zodat mensen niet alleen weten van de cultuur, maar er ook persoonlijk in aanraking mee komen. Want onze cultuur, onze geschiedenis is, hoe jong ook, om trots op te zijn.

Laura Bouwmeester
Gedeputeerde Cultuur

I. OPMAAT

Deze nota gaat over ons beleid voor cultuur, over culturele activiteiten die voor de inwoners van Flevoland van groot belang zijn en die zonder onze steun niet gerealiseerd kunnen worden. Commerciële zaken blijven daarom buitenbeschouwing. Dat geldt ook voor ons beleid voor bibliotheken en regionale omroep.

Samen met de gemeenten en het ministerie van OCW werken wij hard aan het versterken van de Flevolandse culturele infrastructuur. Er is al veel bereikt, maar een verdere inhaalslag blijft nog noodzakelijk.

De situatie waarin Flevoland zich bevindt is uitzonderlijk: in vergelijking met de andere, eeuwenoude provincies is onze provincie nog zeer jong en er zijn er nog weinig gevestigde culturele instellingen. De pioniers van Flevoland concentreerden zich immers vooral op primaire zaken als woningbouw, werkgelegenheid, onderwijs en zorg, het ontwikkelen van culturele activiteiten kreeg minder aandacht. Dat ligt nu anders. Maar omdat het bouwproces door de snelle groei, vooral in Almere, nog steeds veel aandacht vraagt, blijft de culturele infrastructuur nog te veel achter. Daarin wil Flevoland verandering brengen met haar cultuurbeleid voor 2005-2008.

Raakvlakken

De nota heeft als titel "Raakvlakken". Hiermee willen wij duidelijk maken dat wij cultuur in breed perspectief zien. Dat brede perspectief heeft vooral betrekking op de raakvlakken die wij onderkennen tussen kunst en cultureel erfgoed en tussen zowel cultuur en ruimtelijke ontwikkelingen (zie hoofdstuk III.3) als tussen cultuur en toerisme (zie hoofdstuk III.5.).

Cultuurbeleid

Ons cultuurbeleid heeft betrekking op kunst, cultureel erfgoed, cultuureducatie en cultuurtoerisme. Kunst staat voor beeldende kunst en vormgeving, podiumkunst en film, amateurkunst, projecten. Cultureel erfgoed omvat archeologie, monumenten, archieven, geschiedenis, musea, landschappen, landschapselementen en natuur, jong cultureel erfgoed (objecten en structuren uit onze jonge geschiedenis), stedenbouw en architectuur. Cultuureducatie betreft activiteiten voor zowel kunst als cultureel erfgoed. Cultuurtoerisme is een combinatie van cultuur met toerisme. De relatie tussen cultuur en ruimtelijke ontwikkelingen is hechter geworden. Dat blijkt onder andere uit ons Belvederebeleid en ons Omgevingsplan.

Speerpunt voor kunst

Al sinds 1989 is landschapskunst hét speerpunt van ons kunstbeleid. Met de zes monumentale landschapskunstwerken profileert Flevoland zich ten opzichte van de rest van Nederland. In Lelystad zetten wij de Flevolandse traditie voort met het zesde monumentale landschapskunstwerk. Voor podiumkunst is sprake van een inhaalslag. Dat krijgt onder meer gestalte in de oprichting van het Productiehuis Podiumkunst Almere Flevoland. Wij stimuleren de bijzondere relatie tussen landschapskunst en podiumkunst door festivals in landschapskunstwerken te subsidiëren.

Speerpunt voor cultureel erfgoed

Flevoland heeft een unieke combinatie van een bijzonder archeologisch verleden, monumenten, twee eilanden op het droge, de inpolderinggeschiedenis, de stedenbouw en de (landschaps)architectuur. De pioniers, de stedenbouwers en de (landschaps)architecten hebben een bijzondere provincie tot stand gebracht. Dat dragen wij graag uit. Wij willen zorgvuldig, respectvol en ontwikkelingsgericht omgaan met ons (jong) cultureel erfgoed.

Het speerpunt voor cultureel erfgoed is het openbaar lichaam Erfgoedcentrum Nieuw Land. Dit openbaar lichaam is begin 2004 ingesteld: een samengaan van collecties en archieven van het Nieuw Land Poldermuseum, het Sociaal-Historisch Centrum Flevoland, het Rijksarchief Flevoland, de provincie Flevoland (met het Archeologisch Depot Flevoland), de gemeenten Lelystad, Dronten, Urk en Zeewolde en het Waterschap Zuiderzeeland. Juist omdat de geschiedenis van Flevoland zowel in als buiten Flevoland nog te weinig bekend is, is dit een belangrijke versterking van onze infrastructuur voor het culturele erfgoed.

Cultuurnota

In deze nota staat het beleid van Provinciale Staten van Flevoland. De nota is bedoeld voor de gemeenten, het culturele veld en verder voor iedereen die bij ons cultuurbeleid betrokken is. Als eerste omschrijven wij het kader van het cultuurbeleid van Flevoland: de taakverdeling tussen rijk,

provincies en gemeenten en meer in het bijzonder de afspraken die wij voor 2005-2008 hebben gemaakt met het ministerie van OCW. Wij vervullen zeer uiteenlopende rollen, variërend van netwerker en regisseur tot stimulator en coördinator, van bewaker van continuïteit en toetsers van plannen tot partner, bemiddelaar, adviseur en financier.

Vervolgens lichten wij het cultuurbeleid van Flevoland voor 2005-2008 per sector toe: van landschapskunst, beeldende kunst en vormgeving tot podiumkunst en film, van cultureel erfgoed, cultuureducatie en amateurkunst tot cultuur en toerisme en projecten.

Daarna schetsen wij het financiële kader voor 2005-2008. Waar mogelijk willen wij ook op Europese middelen een beroep doen.

De nota eindigt met zeven bijlagen. Daarin kijken wij onder meer terug naar de periode 2001-2004, geven wij een overzicht van het culturele veld, gaan wij in op de voorwaarden en criteria voor subsidieaanvragen, staat de tekst van de Regeling 1% kunst(toepassing) vermeld en is de begroting 2005 met meerjarenraming 2006-2008 opgenomen.

II. BELEIDSKADER

1. Drie overheden

Binnen het cultuurbeleid bestaat een globale taakverdeling tussen rijk, provincies en gemeenten. Het aandeel van Flevoland daarin is zeer gevarieerd. Gelukkig zijn de lijnen tussen gemeenten en provincie kort.

Het uitgangspunt van het Rijk is: centraal wat centraal moet, decentraal wat decentraal kan. Het Rijk financiert de instellingen van (inter)nationaal belang, zoals de rijksmusea en landelijke fondsen. Ook ondersteunt het Rijk landelijk werkzame instellingen.

De gemeenten zijn eerstverantwoordelijk voor de accommodaties op hun grondgebied en voor culturele initiatieven en instellingen die binnen hun actief zijn.

De provincies financieren mee met instellingen van landelijk belang die vooral werkzaam zijn in hun regio en bijzondere lokale initiatieven die boven de reikwijdte van de gemeente uitstijgen.

1.1. Rijk: het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)

De afspraken tussen het ministerie van OCW en ons over kunst en cultureel erfgoed staan in het Cultuurconvenant Landsdeel Midden 2005-2008. Verder zijn er afspraken gemaakt in drie programma's: Actieplan Cultuurbereik 2005-2008, Geldstroom beeldende kunst en vormgeving 2005-2008 en Versterking cultuureducatie in primair onderwijs 2005-2006. Deze afspraken staan in hoofdstuk II.3.

1.2. Provincie Flevoland

Het provinciaal bestuur vervult zeer uiteenlopende rollen, variërend van netwerker en regisseur tot stimulator en coördinator, van bewaker van continuïteit en toetser van plannen tot partner, bemiddelaar, adviseur en financier.

Bij cultureel erfgoed is in grotere mate sprake van wettelijke taken dan bij kunst, zoals de Monumentenwet, het Besluit Rijkssubsidiëring Restauratie Monumenten (Provinciaal Restauratie Uitvoerings Programma) en de Archiefwet.

Flevoland is een overzichtelijke provincie: er zijn slechts zes gemeenten, de onderlinge lijnen zijn kort.

1.3. Lelystad, Almere, Dronten, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde

Binnen onze doelstellingen en meer in het bijzonder binnen de drie programma's Actieplan Cultuurbereik 2005-2008, Geldstroom beeldende kunst en vormgeving 2005-2008 en Versterking cultuureducatie in primair onderwijs 2005-2006 is samenwerking en afstemming met de gemeenten van groot belang.

Almere heeft als grootste stad in onze provincie een speciale positie. Almere is partner in het Cultuurconvenant en ontvangt als enige Flevolandse gemeente rechtstreeks geld van het ministerie van OCW binnen de programma's Actieplan Cultuurbereik en Versterking cultuureducatie. In december 2003 is het Integraal Ontwikkelingsplan Almere gepresenteerd, een gezamenlijk product van het Rijk, de provincies Flevoland, Noord-Holland en Utrecht en de gemeenten Almere en Amsterdam. In het plan is verkend onder welke voorwaarden Almere op een verantwoorde wijze kan doorgroeien tot 400.000 inwoners omstreeks 2030. Voor cultuur is voor de korte termijn prioriteit gegeven aan het stimuleren van culturele activiteiten (vooral podiumkunst). Voor de langere termijn is behoefte aan eigen, culturele iconen. Wij hopen dat met de groei van Almere ook nieuwe iconen het beeld van Almere gaan meebepalen.

In de afgelopen jaren hebben wij niet alleen provinciale en regionale maar ook lokale kunstprojecten gesteund. Wij vinden nu de tijd gekomen dat gemeenten zelf volledig verantwoordelijkheid dragen voor lokale activiteiten.

2. Collegeakkoord: doeleinden en middelen cultuurbeleid

In het Collegeakkoord van 18 april 2003 staat een paragraaf over cultuurbeleid, die doorwerkt in de doeleinden en middelen van ons cultuurbeleid. Deze doeleinden en middelen beïnvloeden elkaar. Dat heeft gevolgen voor het cultuuraanbod en de zichtbaarheid van het culturele erfgoed.

Het Collegeakkoord van 18 april 2003 zegt het volgende over cultuurbeleid (*de stand van zaken staat cursief*):

Voor de cultuureducatie en de steunfunctie wordt de provinciale inspanning gecontinueerd (*dit is verwerkt in deze beleidsnota*).

De bevordering van het culturele klimaat is vooral op structuurversterking gericht. Daarbij gaat het in beginsel om gebeurtenissen of functies die niet beperkt zijn tot één gemeente (met wellicht Almere als uitzondering), maar op een Flevolandse schaal betekenis hebben (*zoals het Nieuw Land Erfgoedcentrum en het Productiehuis Almere Flevoland*). Daarnaast zal via verbindingen met het jeugdbeleid inhoud worden gegeven aan het idee van broedplaatsen van kunst en cultuur (*zoals het Productiehuis Almere Flevoland*).

Bij de versterking van de functie van het Nieuw Land Erfgoedcentrum onderzoeken GS de mogelijkheid van een wetenschappelijke functie daarbij (*dit is gerealiseerd*).

Uitgangspunt voor het natuur- en landschapsbeleid is onder andere rekening houden met en waar mogelijk versterken van de bijzondere karakteristieken van Flevoland (*dit werkt door in deze beleidsnota en het Omgevingsplan 2006*).

Doeleinden

Wij willen met ons cultuurbeleid:

- Een divers en kwalitatief hoogstaand kunstaanbod stimuleren waarmee Flevoland zich kan profileren.
- Een groot en breed publieksbereik van inwoners en bezoekers van Flevoland stimuleren.
- Het culturele erfgoed zoveel mogelijk behouden.
- Het culturele erfgoed meer en beter zichtbaar maken voor nieuwe publiekgroepen en daarmee ook de Flevolandse identiteit versterken en bijdragen aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van Flevoland.
- Tradities koesteren, maar ook zoeken naar een evenwicht tussen tradities en het stimuleren van nieuwe en vernieuwende initiatieven.

Middelen

Deze doelstellingen willen wij bereiken door:

- Samenwerking tussen overheden, tussen culturele organisaties en dwarsverbanden daartussen.
- Versterking van de samenhang binnen kunst en cultureel erfgoed, tussen kunst en cultureel erfgoed en verder ook met andere beleidsterreinen, zoals ruimtelijke ontwikkelingen en toerisme.
- Subsidies: niet alleen de begrotingsproducten kunst en cultureel erfgoed maar ook middelen via onder meer het ministerie van OCW, Europese fondsen en Leader +, gebiedsgericht beleid.
- Wettelijk instrumentarium.

3. Afspraken met het ministerie van OCW

Het provinciaal bestuur van Flevoland heeft met de staatssecretaris voor Cultuur onderhandeld over de steun van het ministerie van OCW voor dit gebied in de periode 2005-2008. Verder hebben wij afspraken met het ministerie gemaakt in drie programma's: Actieplan Cultuurbereik 2005-2008, Geldstroom beeldende kunst en vormgeving 2005-2008 en Versterking cultuureducatie in primair onderwijs 2005-2006.

Het ministerie van OCW is bereid voor verschillende onderwerpen extra geld in Flevoland te investeren. Voorwaarde daarvoor is dat uit dit gebied zelf ook extra geld komt. In bijlage 1 staat een terugblik op de afspraken uit de periode 2001-2004.

3.1. Cultuurconvenant 2005-2008

In het Cultuurconvenant 2005-2008 heeft het provinciebestuur van Flevoland met het ministerie van OCW en het gemeentebestuur van Almere de volgende afspraken vastgelegd:

Productiehuis Podiumkunst Almere Flevoland In overeenstemming met de aanbevelingen uit het rapport Verkenning Podiumkunsten stelt het ministerie van OCW voor 2005-2008 jaarlijks € 200.000 beschikbaar, terwijl zowel Flevoland als Almere jaarlijks € 100.000 verstrekt. Het Productiehuis gaat podiumkunstproducties ontwikkelen in Almere en Flevoland, vooral voor jeugd en jongeren, die bij voorkeur ook elders in Nederland zullen worden gespeeld.

Museum De Paviljoens Almere Om de productie-, ontwikkelings- en presentatiefunctie te versterken stelt het ministerie van OCW voor 2005-2008 jaarlijks € 100.000 beschikbaar, evenals Flevoland, terwijl Almere zijn huidige subsidie (€ 650.000) voor De Paviljoens voortzet.

Actieplan Cultuurbereik Het ministerie van OCW heeft een extra bijdrage van € 87.199 per jaar toegezegd. Daardoor is het mogelijk al ingezette ontwikkelingen voort te zetten en verbreding met het culturele erfgoed te realiseren.

Werelderfgoed Schokland Op basis van een dekkingsplan van alle gebiedspartners voor de extra kosten voor Schokland voor 2004-2006 stelde het ministerie van OCW in 2004 eenmalig € 300.000 voor Schokland beschikbaar, te besteden in 2004-2006.

Nieuw Land Erfgoedcentrum Het ministerie van OCW waardeert de substantiële bijdrage van ons voor Nieuw Land Erfgoedcentrum, erkent de voorbeeldfunctie van dit centrum en zal waar mogelijk steun verstrekken via bestaande regelingen.

Steunpunt archeologie en (jong) cultureel erfgoed Het ministerie van OCW stelt voor 2005-2008 jaarlijks € 50.000 beschikbaar, Flevoland is verantwoordelijk voor eenzelfde jaarlijkse bijdrage van € 50.000. Daarnaast verstrekt OCW nog eenmalige bijdragen in 2007 (€ 55.000) en 2008 (€ 185.000) ten behoeve van de archeologische monumentenzorg in het algemeen en Almere in het bijzonder. Het Steunpunt wordt gehuisvest in het Nieuw Land Erfgoedcentrum, maar heeft een zelfstandige positie. Flevoland is de enige provincie waar nog geen steunpunt bestond.

Nederlands Instituut voor Scheeps- en onderwaterarcheologie (NISA), Nieuw Land Erfgoedcentrum en Bataviawerf Het ministerie van OCW stelt voor 2005-2007 in totaal € 500.000 en Flevoland voor 2005-2008 in totaal € 500.000 beschikbaar voor de samenwerking van NISA, Bataviawerf en Nieuw Land. De samenwerking betreft de versterking van de publieksfunctie van de drie organisaties.

Jong cultureel erfgoed Het ministerie van OCW: de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, gaat onderzoeken hoe de Rijksdienst het ontwikkelen van provinciaal beleid voor jong cultureel erfgoed kan ondersteunen.

Archeologie Almere beschikt over uniek archeologisch erfgoed, dat in een aantal opzichten heel specifiek is en moeilijk te vergelijken met andere locaties. Almere, Flevoland en het ministerie van OCW gaan in nauw overleg de inzet en prioritering van expertise en middelen op elkaar afstemmen.

Culturele planologie De gemeenten Almere, Utrecht, Amersfoort en de provincies Flevoland en Utrecht overleggen met het ministerie van OCW over de betrokkenheid van het Rijk bij culturele planologie binnen het landelijke Actieprogramma Ruimte en Cultuur.

3.2. Actieplan Cultuurbereik 2005-2008 (exclusief Almere)

Het Actieplan is gebaseerd op afspraken tussen het ministerie van OCW, het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Zij hebben als doel vastgesteld: 'Het culturele bewustzijn van burgers versterken door het vergroten van zowel het publieksbereik als de actieve participatie in kunst en cultuur'.

Op grond van onze ervaringen met het Actieplan Cultuurbereik 2001-2004 en van onze eigen middelen en de bijdrage van het ministerie van OCW willen wij in 2005-2008 dit doel op de volgende manieren bereiken:

- onze activiteiten voor educatie voor voortgezet onderwijs voortzetten en de nog te beperkte rol van erfogoededucatie versterken.

De reden daarvoor is dat wij een totale leeftijdsgroep willen bereiken, het publiek van de toekomst. Wij richten ons op leerlingen en docenten in het voortgezet onderwijs. Meer in het bijzonder willen wij de doorgaande leerlijn voor cultuur van basis naar voortgezet onderwijs en van de netwerken tussen voortgezet onderwijs en culturele organisaties voortzetten. Zie ook III.4.2.

- onze podiumkunstartiviteiten voor geheel Flevoland voortzetten en versterken met activiteiten voor erfgoed.

De reden daarvoor is dat wij de mogelijkheden om een groter en meer divers publiek te bereiken verder willen uitbreiden. Bovendien willen wij aansluiten op de groei van Flevoland via festivals en producties en Flevoland op de culturele kaart van Nederland zetten. Wij richten ons op inwoners van Flevoland en op toeristen. Zie ook III.6.1. en bijlage 6.

3.3. Geldstroom beeldende kunst & vormgeving 2005-2008

Ook dit programma is gebaseerd op afspraken tussen het ministerie van OCW, het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Zij hebben als doel vastgesteld: 'Versterking van de beeldende kunst en vormgeving, betreffende zowel de infrastructuur van deze sector als de relatie tussen aanbod en afname. De Geldstroom beeldende kunst & vormgeving is bestemd voor voorzieningen, investeringen en activiteiten met een bovenlokale uitstraling'.

Om het imago van Flevoland voor beeldende kunst te versterken vindt Flevoland het belangrijk inhoudelijke keuzes te maken voor de Geldstroom. Samenwerking met organisaties als het Flevolands Bureau voor Toerisme, Staatsbosbeheer, Flevolandschap, het Centrum voor Architectuur, Stedenbouw en Landschap Almere en de Omroep Flevoland heeft meerwaarde. Verder houden wij er rekening mee dat Almere een bijzondere plaats in Flevoland heeft. In die stad woont immers de helft van het aantal inwoners van Flevoland. Daarom kan Almere in 2005-2008 over hetzelfde bedrag voor beeldende kunst en vormgeving (€ 100.000 per jaar) beschikken als in 2001-2004. Flevoland en Almere maken daar gezamenlijke afspraken over.

Overigens kunnen niet alleen gemeenten maar ook instellingen en organisatoren uit heel Flevoland aanvragen indienen voor beeldende kunst en vormgeving. Wij toetsen deze aanvragen aan de criteria. Voor de periode 2005-2008 kiezen wij als prioriteiten landschapskunst en bovenlokale projecten (inclusief het Werkplan Flevoland-Almere). Zie ook III.1.2, en bijlage 5.

3.4. Versterking Cultuureducatie in het primair onderwijs (exclusief Almere) 2005 en 2006

Dit programma is eveneens op afspraken van het ministerie van OCW, het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten gebaseerd. Zij hebben als doel vastgesteld: 'Alle scholen in het primair onderwijs hebben in 2007 hun visie op de plaats van cultuureducatie in hun onderwijsprogramma geformuleerd. Ze zijn in staat om in samenwerking met hun culturele omgeving en met behulp van de extra financiële middelen deze visie te vertalen in een samenhangend geheel van cultuureducatieve activiteiten'.

De scholen moeten de komende periode meer vraaggericht te werk gaan. Flevoland is door het ministerie nadrukkelijk gevraagd in 2004-2006 als regisseur van dit proces te fungeren (vanaf 2007 ligt de verantwoordelijkheid voor cultuureducatie geheel bij de scholen). Wij willen deze rol graag op ons nemen, in samenspraak met gemeenten en scholen. Verder willen wij de positie van cultuureducatie in het primair onderwijs versterken door de ontwikkeling van inspirerende en effectieve activiteiten te stimuleren. Deze activiteiten moeten een directe invloed hebben op het ontwikkelen en uitvoeren van cultuureducatie op de basisscholen in de provincie Flevoland.

Voor 2005-2006 wil Flevoland het beleid voor kunsteducatie in het primair onderwijs voortzetten en uitbreiden met erfogoededucatie, en daarnaast het primair onderwijs ook stimuleren structurele plannen te maken voor cultuureducatie. Daarbij geldt als uitgangspunt dat cultuureducatie in het primair onderwijs vorm en inhoud moet krijgen op lokaal niveau: de activiteiten en organisatie moeten zo dicht mogelijk bij de basisscholen zijn. Daarom gaat een aantal instellingen regionaal een trekkersrol vervullen. Wij stellen in 2005-2006 geld beschikbaar voor de professionalisering van deze trekkers, zodat zij in staat zijn zelfstandig netwerken op te zetten en te onderhouden en deskundigheid van cultuureducatie te initiëren, te stimuleren en te ondersteunen door scholing en advisering. Zie ook III.4.1.

4. Resultaten meten

Flevoland heeft met het ministerie van OCW afspraken gemaakt over de in 2005-2008 te bereiken resultaten binnen de programma's Actieplan Cultuurbereik 2005-2008, Geldstroom beeldende kunst & vormgeving 2005-2008 en Versterking cultuureducatie in primair onderwijs 2005-2006.

Bij het beoordelen van zowel structurele als incidentele subsidieaanvragen is een belangrijk criterium dat de aanvrager meetbare doelstellingen formuleert (zie ook de bijlagen 5 en 6). Bij het afrekenen van de subsidie betrekken wij de mate waarin de aanvrager de meetbare doelstellingen daadwerkelijk heeft gerealiseerd. In onze programmabegroting staat jaarlijks vermeld wat we willen bereiken (gewenst effect, rol provincie, meetbare doelstellingen en indicatoren) en wat we daarvoor doen.

III. CULTUURBELEID

1. Landschapskunst, Beeldende kunst en Vormgeving

1.1. Landschapskunst

Landschapskunst blijft hét speerpunt van het Flevolandse kunstbeleid. Als enige provincie in Nederland profileren wij ons nationaal en internationaal met de landschapskunstwerken. Onze provincie heeft vijf landschapskunstwerken:

- Het Observatorium in Lelystad van Robert Morris (1977);
- De Aardzee in Zeewolde van Piet Slegers (1982);
- De Groene Kathedraal in Almere van Marinus Boezem (1996);
- Sea Level in Zeewolde van Richard Serra (1996);
- Polderland Garden of Love and Fire in Almere van Daniel Libeskind (1997).

Naast deze vijf grote landschapskunstwerken, beschikt Flevoland over een unieke collectie kunstwerken in de openbare ruimte die een relatie hebben met het Flevolandse landschap. Een voorbeeld daarvan is De Blauwe Dromer bij gemaal Lovink (Dronten) van Jacqueline Verhaagen. De gemeente Lelystad bereidt het zesde landschapskunstwerk voor bij de strekdam van de Houtribdijk bij de Houtribsluizen. Realisering is mogelijk doordat wij € 453.800 uit onze Nuon-bijdrage aan deze gemeente beschikbaar hebben gesteld.

Diverse Flevolandse organisaties hebben een betrokkenheid bij landschapskunst. Dat kan zijn vanuit een artistieke, cultuurhistorische, toeristische, promotionele of beheersmatige invalshoek. Deze diversiteit is zonder coördinatie een zwak punt, er is nog veel te winnen met meer samenwerking en meer afstemming. Wij willen hiervoor de regierol op ons nemen. Allereerst zullen wij een brainstormbijeenkomst beleggen met betrokken organisaties zoals De Verbeelding, Museum De Paviljoens, Nieuw Land Erfgoedcentrum, Het Flevo-landschap, Staatsbosbeheer, Flevolands Bureau voor Toerisme, Omroep Flevoland en verschillende gemeenten. Mede op basis daarvan willen wij ons beleid voor landschapskunst voor de komende jaren concretiseren.

Wij denken aan samenwerking en afstemming op het gebied van:

- presentatie;
- vergroten van bezoekersaantallen en bezoekersbereik;
- cultuureducatie in het onderwijs;
- onderhoud van de kunstwerken;
- realisatie van nieuwe kunstwerken, bijvoorbeeld bij de grenzen van Flevoland, daar waar land en water samenkomen.

Verder hebben wij besloten om een jaarlijkse bijdrage te verstrekken aan de Almeerse Paviljoens in het kader van het Cultuurconvenant 2005-2008. Met deze bijdrage matchen wij de overeengekomen ondersteuning van het rijk.

Nieuwe landschapskunstwerken willen wij eens in de drie à vier jaar realiseren. De kunstwerken moeten zich kunnen meten met de schaal van het Flevolandse landschap. De kosten van realisatie zijn meestal hoog en mede daarom is indertijd de Regeling 1% kunst(toepassing) vastgesteld. De Blauwe Dromer bij gemaal Lovink is het meest recente grootschalige kunstwerk dat op basis van de regeling is gerealiseerd.

Het Flevolandse landschap met zijn strakke lijnen was al vòòr de instelling van de provincie een inspiratiebron voor kunstenaars. Onze eerste nota Kunstbeleid (1989–1991) stelt dat landschapskunst de potentie heeft een interessante bijdrage te leveren aan de identiteit van Flevoland. Sindsdien is landschapskunst dan ook het speerpunt van ons kunstbeleid. Landschapskunst werkt door in ons culturele en ruimtelijke beleid. Zo vindt het jaarlijkse festival Sunsation plaats in het Observatorium en staan de zes grote landschapskunstwerken als jong cultureel erfgoed vermeld op de cultuurhistorische waardenkaart in ons Omgevingsplan.

De afgelopen jaren stimuleerden wij de landschapskunst door ondersteuning van Stichting De Verbeelding kunst landschap natuur te Zeewolde met een jaarlijkse bijdrage voor exploitatie en projectsubsidies. De Verbeelding zette zich in 2004 in voor landelijke waardering door plaatsing op het Kunstenplan 2005-2008 van het ministerie van OCW. Door het negatieve advies van de Raad voor Cultuur werd de ambitie om structurele rijkssubsidie te krijgen niet vervuld. De rol en positie van De

Verbeelding zullen wij betrekken bij ons nog te formuleren beleid voor meer samenwerking en afstemming voor landschapskunst.

1.2. Beeldende kunst & vormgeving

Wij stimuleren op het gebied van beeldende kunst en vormgeving naast de landschapskunst verschillende activiteiten. Dat zijn:

- bovenlokale en incidentele projecten (bijdrage van het ministerie van OCW);
- kunst(toepassingen) vanuit de 1% regeling (zie 1.3);
- tentoonstellings- en opdrachtbeleid (zie 1.4).

Bovenlokale en incidentele projecten

De financiering van deze projecten verloopt via geld van OCW (de Geldstroom beeldende kunst & vormgeving).

Bovenlokale projecten hebben de potentie om ook bezoekers van buiten de gemeente waarin de activiteit plaatsvindt, aan te trekken. Daaronder vallen ook projecten die in meer gemeenten plaatsvinden. Bovenlokale projecten zijn er bovendien op gericht om de positie van het middensegment te verbeteren. Hierbij gaat het om jonge instellingen die niet direct onder de gevestigde kunstuitlenen of musea vallen zoals kunstinstellingen en kunstenaarsinitiatieven Museum De Paviljoens, Cultureel Centrum Corrosia, Museum Nagele en De Verbeelding. Hun financiële en publieke draagvlak zijn nog niet sterk en het geld vanuit onze begroting kan een impuls zijn voor de versterking van deze instellingen en daarmee van de culturele infrastructuur in Flevoland. Door projecten te ondersteunen die kunst en publiek dichter tot elkaar brengen, verwachten we dat de afname en marktwerking voor beeldende kunst en vormgeving in Flevoland groeit.

De Geldstroom beeldende kunst & vormgeving zetten wij in voor bovenlokale projecten (incl. Werkplan Flevoland – Almere) en landschapskunst. Tot nu toe werden vanuit de Geldstroom veelal lokale projecten van de gemeenten gesubsidieerd. Vanaf 2005 zijn de nieuwe prioriteiten van het ministerie van OCW, het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten gericht op bovenlokale projecten. Hierdoor kunnen zowel gemeenten als instellingen en organisatoren projectaanvragen indienen. De voorwaarden voor het indienen van een aanvraag binnen de Geldstroom beeldende kunst en vormgeving staan in bijlage 5.

Met de Geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving willen we vooral projecten ondersteunen die het actuele experiment aangaan. Dit kan bijvoorbeeld door gebruik te maken van videokunst of van interactieve websites.

Werkplan Flevoland - Almere

Binnen de prioriteit Bovenlokale projecten ondersteunen wij voor een periode van vier jaar Cultureel Centrum Corrosia Almere en stichting Het Kunst. Cultureel Centrum Corrosia zien wij als podium voor (Flevolandse) professionele kunstenaars. In Flevoland is geen expositieruimte voor Flevolandse kunstenaars, waar informatie over hen te vinden is of waar aanvullende activiteiten zoals lezingen en debatten over beeldende kunst zijn. Naast deze rol organiseert Cultureel Centrum Corrosia bovenlokale projecten, die jaarlijks worden geprogrammeerd en getoetst aan de gestelde criteria. Gemeente Almere neemt de exploitatie op zich en is (financieel) verantwoordelijk voor de lokale functie van het centrum.

Stichting Het Kunst organiseert jaarlijks de Kunstroute (open atelierroute) door Almere. Het is een stichting met een duidelijke functie, een groeiend aantal deelnemers bestaande uit kunstenaars en instellingen, en een groeiende bekendheid. De organisatie onderzoekt hoe de uitstraling van de Kunstroute is te vergroten, onder meer door samenwerking met andere Flevolandse kunstenaars en door het concept te wijzigen door op locatie te gaan werken. Het Kunst zal in 2005 nog een traditionele Kunstroute organiseren en in 2006 het nieuwe, meer kostbare concept realiseren. Een deel van het beschikbare budget is bestemd voor nieuwe of incidentele projecten, die inspelen op interessante ontwikkelingen. Het gaat hierbij om projecten die geïnitieerd worden vanuit Almere, voldoen aan de door ons gestelde criteria en door de gemeente Almere jaarlijks worden aangedragen. Van het ministerie van OCW ontvangen wij ook voor 2005-2008 een bijdrage om beeldende kunst & vormgeving in de hele provincie Flevoland inclusief Almere te stimuleren. Wij houden rekening met het feit dat Almere een bijzondere plaats inneemt in Flevoland. Daar woont immers de helft van het aantal inwoners van Flevoland. Met Almere is afgesproken dat zij hetzelfde bedrag als voorgaande jaren blijven ontvangen (€ 100.000). Voor de besteding van het bedrag hebben gemeente Almere en provincie Flevoland gezamenlijk afspraken gemaakt in de vorm van een werkplan 2005-2008.

1.3. Regeling 1% kunst(toepassing)

Sinds de regeling onder de naam Toepassing van kunst bij provinciale investeringen Flevoland op 1 januari 1990 is ingegaan, zijn er negen kunstwerken of kunsttoepassingen gerealiseerd. In de periode 2001-2004 is de Blauwe Dromer bijemaal Lovink totstandgekomen en in 2004 besloten wij om bij de nieuw- en verbouw van het provinciehuis (2004-2007) de regeling toe te passen.

De regeling van 1 januari 1990 hebben wij geactualiseerd (zie bijlage 4). De geactualiseerde regeling geldt voor onze investeringen in de infrastructuur en voor investeringen in verbouw, aankoop en nieuwbouw van provinciale gebouwen die een bedrag van € 10 mln te boven gaan. Wanneer dit het geval is, besteden wij 1% van het investeringsbedrag aan een kunst(toepassing). Daarnaast storten wij jaarlijks een budget van € 33.200 in de bestemmingsreserve 1% kunst(toepassing). Door stapeling van deze jaarbudgetten kunnen we eens in de drie à vier jaar een nieuw landschapskunstwerk realiseren.

Ook als wij geen opdrachtgever maar partner zijn bij grootschalige projecten zoals de Hanzelijn, streven wij er actief naar om de opdrachtgevers te overtuigen van de meerwaarde van de 1% regeling kunst(toepassing). In de vorm van bijv. een beeldkwaliteitplan kan deze bijdrage de culturele uitstraling van het gebied vergroten.

Voor de uitvoering van de regeling is het mogelijk om advies van deskundigen in te winnen.

1.4. Tentoonstellings- en opdrachtbeleid

De voorbereiding en uitvoering van het tentoonstellingsprogramma in het provinciehuis gebeurt door de Stichting Passe Partout. Wij toetsen de inhoud van het programma aan ons beleid. In 2005 en 2006 wordt de hal van het provinciehuis verbouwd, waardoor de tentoonstellingen niet van een plek verzekerd zijn. Wanneer de tentoonstellingen in het provinciehuis of in Nieuw Land Erfgoedcentrum plaatsvinden, gelden daarvoor de volgende criteria:

- minimaal twee tentoonstellingen per jaar van Flevolandse kunstenaars;
- minimaal één tentoonstelling per jaar in overleg met ons.

Wij hebben met ingang van 2006 het eerdere aankoopbeleid vervangen door opdrachtbeleid. In plaats van aan te kopen uit de tentoonstellingen in het provinciehuis, gaan wij jaarlijks een opdracht aan een professionele beeldende kunstenaar geven op basis van een Flevolands thema. Zo kan de kunstenaar een visie geven op de bewoners, de inrichting, de ontstaansgeschiedenis of andere aspecten van Flevoland.

Daarnaast geven wij jaarlijks opdracht aan een Flevolandse professionele beeldend kunstenaar om een kunstwerk te maken voor onze Nieuwjaarskaart.

2. Podiumkunst en Film

2.1. Podiumkunst

Voor de periode 2005-2008 willen wij een inhaalslag bewerkstelligen voor podiumkunst. Dat is een vervolg op de afspraak in het Cultuurconvenant 2001-2004 over de task force voor podiumkunst. Om podiumkunst te stimuleren zijn de volgende actiepunten uitgezet:

- Productiehuis Almere Flevoland;
- Provinciale Regeling Podiumprogrammering: kleinschalig aanbod;
- Versterking van het podiumkunstklimaat;
- Podiumkunst en landschapskunst;
- Projecten cultuur (zie hoofdstuk III.6.1. en bijlage 6, hierbij ligt een accent op podiumkunstprojecten).

Productiehuis Almere Flevoland

Het productiehuis moet een bijdrage gaan leveren aan een inspirerend klimaat voor podiumkunst en werkruimte bieden aan (jonge) professionals. De oprichting van het Productiehuis is vastgelegd in het Cultuurconvenant 2005-2008. Het initiatief is gelieerd aan de Almeerse Theaters. Het productiehuis kan op tijdelijke basis professionals contracteren en producties realiseren voor Almere, Flevoland en de rest van Nederland. Op die manier kunnen theatermakers van elders ervaring opdoen met Flevoland om zich er mogelijkterwijs ook te vestigen.

Provinciale Regeling Podiumprogrammering

De nieuwe Provinciale Regeling Podiumprogrammering komt voort uit afspraken met het Fonds voor Podium Programmering en Marketing en is gericht op:

- stimuleren van veelzijdigheid in de programmering en ondersteunen van podia;
- het optimaal bereiken van een (potentieel) publiek.

Deze regeling is gericht op de diversiteit van de reguliere programmering van de theaters in Flevoland.

De professionele podia in Flevoland kunnen bij het fonds een aanvraag voor ondersteuning indienen voor het realiseren van kleinschalige producties. Het gaat hierbij om kwaliteitsvoorstellingen die zonder extra bijdrage niet geprogrammeerd kunnen worden. Theater het Voorhuys in Emmeloord, de Almeerse Theaters, De Meerpaal in Dronten en Theater Agora in Lelystad komen in aanmerking voor ondersteuning door het fonds. Voorwaarde voor het indienen van een aanvraag voor de provinciale regeling podiumprogrammering is dat bovengenoemde theaters beschikken over een meerjarig beleidsplan. Richtlijnen voor het schrijven van een beleidsplan staan vermeld in 'Toolkit Beleids- en Marketingplan Podia', een uitgave van het Bureau Theaterconsulenten van Theater Instituut Nederland.

De ingediende aanvragen worden beoordeeld door een adviescommissie van het Fonds voor Podium Programmering en Marketing. Bij deze beoordeling wordt de spreiding van het budget over heel Flevoland in beschouwing genomen.

Versterking van het podiumkunstklimaat

Met de landelijke fondsen voor podiumkunst, Fonds voor Podium Programmering en Marketing en Fonds Amateurkunst Podium Kunst willen wij een driejarig convenant afsluiten. In dit convenant worden drie grote culturele projecten die jaarlijks in Flevoland plaatsvinden opgenomen. De drie -jarige ondersteuning van deze projecten moet zorgen dat zij zich artistiek inhoudelijk en productioneel ontwikkelen en een landelijke uitstraling krijgen. Hierdoor kunnen de drie initiatieven het Flevolandse podiumkunstklimaat naar een hoger niveau tillen. De inzet is dat de culturele projecten die in het convenant worden opgenomen in aanmerking komen voor meerjarige subsidie in het kader van de Cultuurnota 2008-2011 van het Rijk.

Podiumkunst en landschapskunst

Podiumkunst en Landschapskunst versterken elkaars belang. Zo draagt het jaarlijkse poëziefestival Sunstation bij aan de beleving van het Observatorium van Robert Morris en versterkte de Mythe van de gezonken zee de Aardzee van Piet Slegers. Om het verbond tussen de twee disciplines te versterken stimuleren wij bijvoorbeeld culturele projecten die een relatie leggen met de landschapskunstwerken. Dit kan door de keuze van thema's maar ook door de plek van één of meer landschapskunstwerken als locatie te kiezen voor theaterprojecten.

2.2. Film

In Flevoland zijn bioscopen en filmtheaters aanwezig. Ons nieuwe filmbeleid is gericht op activiteiten van de filmtheaters, waar hedendaagse kwaliteitsfilms worden geprogrammeerd. De films leveren een wezenlijke bijdrage aan de ontwikkeling van de cinematografie. Wij willen initiatieven ondersteunen, die naast de reguliere programmering vanuit de filmtheaters worden geïnitieerd. Hiermee komt de kwetsbare kwaliteitsfilm onder de aandacht van een breder publiek. Door het stimuleren van activiteiten op het gebied van film streven wij ook naar een meer divers en hoogwaardig kunstaanbod in de provincie Flevoland. De afgelopen periode is het aantal filmtheaters in Flevoland gegroeid. De gemeenten Almere, Dronten, Lelystad en Noordoostpolder beschikken over een filmtheater.

Filmfestivals en producties kunnen aanvragen indienen in het kader van Projecten cultuur (zie III.6.1. en bijlage 6). Het gaat hierbij om festivals en producties die een betekenis hebben voor het culturele klimaat van Flevoland.

Voor filmeducatie in het onderwijs in Flevoland zijn mogelijkheden binnen het Actieplan Cultuurbereik, onderdeel Cultuureducatie voortgezet onderwijs. Zie III.4.2.

3. Cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed als geheel

Met de inzet om ons culturele erfgoed te benaderen als dynamisch, ontwikkelingsgericht en met een relatie met ons ruimtelijk beleid, sluiten wij aan bij het rijksbeleid. Het rijksbeleid van ontwikkelingsplanologie is beschreven in de nota Ruimte. Hierin verschuift het accent van het stellen van beperkingen naar het stimuleren van ontwikkelingen. Wij zien ons (jong) cultureel erfgoed als een mogelijkheid om de ruimtelijke kwaliteit van dit gebied te verbeteren.

Allereerst gaan wij in op het Rijksbeleid, daarna volgt ons eigen beleid:

- Omgevingsplan Flevoland 2006;
- Belvederebeleid;
- Het Flevolandse landschap;
- Jong cultureel erfgoed;
- Nieuw Land Erfgoedcentrum;
- Monumenten en stads- en dorpsgezichten;
- Archeologie.

3.1. Beleid van het Rijk

3.1.1. Nota Ruimte en ontwikkelingsplanologie

Het kabinet kiest in de nota Ruimte voor een dynamisch, op ontwikkeling gericht ruimtelijk beleid. Het accent verschuift van “het stellen van beperkingen” naar “het stimuleren van ontwikkelingen”. Hiermee komt het accent te liggen op ontwikkelingsplanologie. Het doel van ontwikkelingsplanologie is de ruimtelijke kwaliteit van het gebied te verbeteren. Ontwikkelingsplanologie werkt vanuit de praktijk vanuit een gebiedsgerichte aanpak, waarbij het vooral gaat om de kwaliteit van het geheel en minder om de verschillende doelstellingen afzonderlijk. Het Rijk nodigt de medeoverheden, maatschappelijke organisaties, burgers en marktpartijen nadrukkelijk uit om mee te denken en mee te doen aan de ontwikkeling van een gebiedsgerichte en breed gedragen regionale en lokale visievorming en uitvoering van beleid in zowel de stedelijke als de landelijke gebieden.

Het rijksbeleid m.b.t. ontwikkelingsplanologie spreekt ons aan. Wij zien ons (jong) cultureel erfgoed als een mogelijkheid om de ruimtelijke kwaliteit van dit gebied te verbeteren.

Het Rijk heeft een aantal voorbeeldprojecten genoemd. Voor Flevoland is dit de Oost-west-as Lelystad-Dronten-Zwolle.

3.1.2. Actieprogramma Ruimte en Cultuur 2005-2008

Dit Actieprogramma is het vervolg op de landelijke beleidsnota's over Belvedere en Architectuur en een uitwerking van de Nota Ruimte. Het is een gezamenlijk Actieprogramma van de ministeries van OCW, VROM, LNV, V&W, EZ, Defensie en BuZa. Het belangrijkste doel is het versterken en creëren van ruimtelijke, architectonische en cultuurhistorische kwaliteit en identiteit van onze steden, landschappen en gebouwen. “Hoe kunnen we het verhaal van het verleden en het heden betekenis geven in het veranderende landschap en de stad? En hoe zetten we architectuur in als identiteitsdrager?” Deze twee vragen vormen het motief voor het Actieprogramma.

In het Actieprogramma staat als voorbeeldproject o.a. de Zuiderzeelijn.

Als investeringsprogramma's staan de Cultuurimpuls Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) en de Cultuurimpuls Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) vermeld. Omdat wij zowel bij ISV als ILG ten opzichte van de andere provincies beduidend minder budget van het Rijk ontvangen, zijn de kansen om een beroep te doen op dit Actieprogramma waarschijnlijk erg beperkt.

Samen met de provincie Utrecht en de gemeenten Almere, Utrecht en Amersfoort willen wij met het ministerie van OCW overleggen over de betrokkenheid van het Rijk bij culturele planologie in het kader van het Actieprogramma Ruimte en Cultuur. De opgave is om nieuwe stedelijkheid en nieuwe kwaliteiten te laten ontstaan in de grote uitbreidingsgebieden van de drie steden. Dat is een opgave voor de disciplines architectuur, kunst, stedenbouw, landschapsarchitectuur en cultureel erfgoed. De bewoners horen hierbij centraal te staan.

3.1.3. Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie

Rekening houden met aanwezige cultuurhistorische waarden krijgt in de ruimtelijke ordening een steeds belangrijker rol. Niet alleen vanuit behoudsoverwegingen, maar vooral vanuit het gebruiken en creëren van kansen voor ruimtelijke kwaliteit, recreatie en toerisme. Flevoland heeft een unieke

poldergeschiedenis en archeologisch erfgoed. Dat moet daar waar mogelijk terugkomen in ruimtelijke planontwerpen. Toegang tot cultuurhistorische informatie en uitwisselbaarheid ten behoeve van ruimtelijke planontwerpen zijn hierin van wezenlijk belang.

Wij willen de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke ordening versterken, door de mogelijkheden te verkennen van de Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie (KICH). De Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie ontsluit via één loket informatie over cultuurhistorie (jong cultureel erfgoed en archeologie). Het InformatieModel KICH dat de uitwisseling van gegevens mogelijk maakt, is gebaseerd op de NEN 3610 norm, die ook het uitgangspunt vormt voor het Informatiemodel Ruimtelijke Ordening (IMRO). Beide modellen en de daaraan gekoppelde gegevens zijn dus zonder probleem met elkaar te gebruiken en waarborgt zo de integratie met het project Digitale Uitwisseling Ruimtelijke Plannen (DURP). De mogelijke toepassing van andere sectorale gerichte informatiemodellen maakt DURP voor alle partijen rijker en dus aantrekkelijker.

3.2. Beleid van de provincie Flevoland

3.2.1. Nieuw Land Erfgoedcentrum

Met de instelling van Nieuw Land Erfgoedcentrum (in het vervolg Nieuw Land genoemd) in 2004 is onze infrastructuur voor erfgoed beduidend versterkt en is het mogelijk om meer en beter dan in het verleden duidelijk te maken dat het jonge Flevoland een boeiende geschiedenis heeft. Op dit moment is de Flevolandse geschiedenis nog te weinig bekend en daardoor ook te weinig bemind.

De missie van Nieuw Land is het in de ruimste zin actief en attractief informeren van een breed scala aan doelgroepen over het culturele erfgoed van Flevoland en het Zuiderzeeproject in al zijn aspecten, passend in de Nederlandse traditie van inpoldering, winning van nieuw land, ontwikkeling en inrichting van maatschappij.

Het bestuur van Nieuw Land Erfgoedcentrum heeft het beleidsplan 2005-2008 vastgesteld. Onze afspraken met Nieuw Land zullen op dit beleidsplan en ons eigen beleid zijn gebaseerd.

Nieuw Land Erfgoedcentrum is hét kenniscentrum voor de geschiedenis van Flevoland en het Zuiderzeeproject. Nieuw Land beheert de belangrijkste cultuurhistorische collecties van Flevoland en maakt de collecties via het studiecentrum voor een breed publiek toegankelijk. Verder heeft Nieuw Land in zijn beleidsplan 2005-2008 een uitgebreid programma aan activiteiten geformuleerd op het gebied van tentoonstellingen, wetenschappelijk onderzoek, ontsluiten van collecties, publicaties, presentaties en educatieve activiteiten.

Voor de komende jaren is dit vertaald in de volgende hoofdthema's: Scheepsarcheologie (2005), Polders in Nederland (2006), Polders in de Wereld (2007) en Archeologie, Swifterbantcultuur (2008). Omdat Nieuw Land binnen alle geledingen aan deze thema's werkt, ontstaat samenhang in producten: wetenschappelijk onderzoek, collectie, tentoonstellingen, publicaties, educatief materiaal, symposia, enz.

Het centrum zal een stimulerende rol spelen op het brede terrein van erfgoed, ook door samen met andere partners nieuwe activiteiten te ontplooiën op andere locaties in Flevoland. Dat kunnen samenwerkingsprojecten zijn met bibliotheken, lokale musea, scholen, buurthuizen, verzorgingshuizen, bedrijven, theaters, enz.

Op de beide websites is informatie over activiteiten en over het erfgoed van Flevoland beschikbaar: www.nieuwlanderfgoedcentrum.nl en www.flevolandbovenwater.nl. De eerste website is de "huissite" van Nieuw Land. De tweede website ontsluit het culturele erfgoed van Flevoland.

Nieuw Land heeft in 2004 een eerste AIO (onderzoek Swifterbantcultuur) in samenwerking met de Rijks Universiteit Groningen aangesteld. Vanaf 2005 ontvangt Nieuw Land extra subsidie van ons voor de verdere versterking van de wetenschappelijke onderzoeksfunctie. Dit betreft 3 AIO's (onderzoek scheepsarcheologie en geschiedenis) en 0,5 fte archeologisch onderzoeker.

Uit het cultuurconvenant 2005-2008 blijkt dat het ministerie van OCW de voorbeeldfunctie van Nieuw Land erkent. Dat is mede de reden dat het ministerie van OCW (en wij) extra geld beschikbaar stelt voor het Steunpunt archeologie en (jong) cultureel erfgoed en voor de samenwerkingsplannen van Nieuw Land, het Nederlands Instituut voor Scheeps- en onderwaterArcheologie en de Bataviawerf. De Rijks Universiteit Groningen, de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Nieuw Land en wij zetten ons gezamenlijk in voor de realisering van een Scheepsarcheologische opleiding in Flevoland. Nieuw Land is een partner vanwege de activiteiten op het gebied van scheepsarcheologie:

scheepsarcheologie is het hoofdthema voor 2005 en er zijn een AIO scheepsarcheologie en 0,5 fte scheepsarcheoloog aangesteld.

3.2.2. Jong cultureel erfgoed

Enige tijd geleden constateerden wij dat rekening houden met een tijdspanne van 50 jaar kan betekenen dat een beoogd monument niet meer gaaf of zelfs gesloopt kan zijn. Wij besloten daarom beleid voor “jong” cultureel erfgoed te ontwikkelen, in samenwerking met de zes gemeenten en de Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

De doelstelling voor ons beleid voor jong cultureel erfgoed is: het beschermen en ontwikkelen van de inrichtingsgeschiedenis van dit gebied. Nadrukkelijk stellen wij dat geen sprake kan en mag zijn van het plaatsen van dit jonge erfgoed “onder een stolp”.

Uitgangspunten voor ons beleid zijn:

- Jong cultureel erfgoed moet in Flevoland herkenbaar blijven juist omdat onze ontstaansgeschiedenis afwijkt van Het Oude Land. Gekozen is voor een benadering van jong cultureel erfgoed als kans om het karakteristieke van Flevoland te benoemen, te behouden en te ontwikkelen.
- Landschappelijke en stedelijke structuren en objecten in Flevoland zijn identiteitbepalend, verdienen ons respect en dienen in de afwegingen bij de verdere ruimtelijke ontwikkelingen van het gebied betrokken te worden.

In de periode 2005-2008 willen wij met de Flevolandse gemeenten overleggen over hun mogelijkheden om aan te sluiten bij ons beleid voor jong cultureel erfgoed.

Stedenbouw en architectuur kunnen mogelijk een stimulans bieden. Zo organiseren Almere en Lelystad jaarlijks eigen activiteiten tijdens de landelijke Dag van de architectuur. En aan de landelijke Monumentendag doen niet alleen Urk en Noordoostpolder mee, maar ook het jonge Almere dat dan zijn jonge monumenten presenteert.

Zie ook III.6.7. Projecten jong cultureel erfgoed en archeologie.

3.2.3. Steunpunt archeologie en (jong) cultureel erfgoed

De afgelopen jaren zijn in de overige provincies steunpunten voor monumenten en archeologie opgericht. Deze steunpunten hebben vooral een advies-, bemiddelings- en afstemmingsfunctie. Tot 2005 vonden wij een dergelijk steunpunt voor Flevoland geen meerwaarde hebben. Gelet op de uitvoering van het Verdrag van Malta, de groei van het aantal (jonge) monumenten en ons beleid voor jong cultureel erfgoed zijn voldoende redenen om ook voor Flevoland te komen tot de oprichting van een zelfstandig steunpunt. De taak van het steunpunt ligt vooral bij het adviseren en afstemmen en bij het ondersteunen van onze gemeenten in het algemeen. In verband met de bijzondere aanwezigheid van archeologie in Flevoland, ontvangt het steunpunt in de jaren 2007 en 2008 extra geld van het ministerie van OCW voor archeologie in Flevoland en in Almere in het bijzonder.

Het steunpunt zal gehuisvest zijn in Nieuw Land Erfgoedcentrum.

3.2.4. Omgevingsplan Flevoland 2006

Het tweede Omgevingsplan voor Flevoland is in voorbereiding. Wij willen ons beleid gebiedsgericht en via thema's verwoorden.

Voor cultureel erfgoed is onze inzet gericht op behoud, versterking en ontwikkeling van structuren en (beeldbepalende) objecten uit de ontstaans- en inrichtingsgeschiedenis van dit gebied.

Ten behoeve van het Omgevingsplan 2006 hebben wij de Cultuurhistorische waardenkaart uit het eerste Omgevingsplan laten actualiseren.

3.2.5. Belvederebeleid

Wij willen ons Belvederebeleid voortzetten: inzetten op het gebruiken van ons cultureel erfgoed als inspiratiebron voor ruimtelijke ontwikkelingen.

De resultaten van onze Belvedereprojecten willen wij betrekken bij de totstandkoming van het nieuwe Omgevingsplan. Dit betreft de Kwaliteitskaart Noordoostpolder-Urk en de Toekomstvisie voor Rivierduingebied Swifterbant.

Waar het mogelijk is, willen wij een beroep doen op het landelijke Actieprogramma Ruimte en Cultuur. Ook blijven wij geld beschikbaar stellen voor de uitvoering van Belvedereprojecten (zie III.6.6.).

Landschapsbeheer Flevoland heeft het initiatief genomen om, samen met andere organisaties, zich in te zetten voor een Belvedere-team Flevoland. Wanneer dat mogelijk is, zullen wij dit initiatief ondersteunen.

De belangrijkste waarde van onze drie polders Noordoostpolder, Oostelijk Flevoland en Zuidelijk Flevoland is dat zij elk als eenheid zijn ontworpen met een, voor die tijd, kenmerkende inrichting. Een belangrijke opgave voor Flevoland is deze cultuurhistorische elementen en karakteristieken te behouden en tevens de ruimte en mogelijkheden te bieden voor verdere ontwikkeling en voor het vervullen van de groeitaak die Flevoland heeft. Karakteristieke elementen zijn:

- de verkavelings- en ontginningspatronen;
- de diversiteit in ruimtematen;
- de duidelijke landschappelijke structuurlijnen;
- de bijzondere cultuurhistorische waarden van voor en tijdens de inpoldering.

De elementen en structuren die rechtstreeks verwijzen naar de inpoldering zoals sluizen en gemalen, dijken en oude werkhavens, verschillende typen stedenbouw en architectuur; de cultuurhistorische aspecten, zijn bepalend voor het ervaren van de jonge geschiedenis van Flevoland. Ruimtelijk wordt de mogelijkheid voor oriëntatie vooral bepaald door de aanwezigheid en herkenbaarheid van zichtlijnen, specifieke elementen, afwisseling in ruimtematen en ook de specifieke inrichting van het gebied. Voorbeelden zijn typerende wegbeplantingen, maatvoering en inrichting van wegen, de strakke rechte dijken, oude werkhavens, gemalen, de zenderparken in Zuidelijk Flevoland, de PTT-toren in Lelystad en de poldertoren in Emmeloord.

Daarnaast zijn er natuurlijk de zichtbare en onzichtbare relictten uit het verre verleden, zoals rivierduinen, oude bewoningsresten, enz.

In het Actieprogramma Ruimte en Cultuur staat vermeld dat het ministerie van LNV ondersteuning kan bieden voor het maken van landschapsontwikkelingsplannen. Wij willen, in overleg met de gemeenten, onderzoeken of er draagvlak is voor een landschapsontwikkelingsplan per polder.

3.2.6. Het Flevolandse Landschap

Landschapsontwikkeling is erop gericht veranderingen en ontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld verstedelijking, landbouw of natuur en milieu vorm te geven en in bestaande of nieuw te ontwikkelen landschappelijke structuren in te passen. De landschappelijke hoofdstructuur moet de bestaande landschappelijke karakteristieken van de drie polders accentueren en daardoor tevens de verschillen tussen de drie polders onderling versterken. De landschappelijke hoofdstructuur vormt een afwegings- en toetsingskader bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Met het landschapsbeleid streven wij ernaar de diversiteit in vormgeving en de herkenbaarheid van de toegangen tot Flevoland te behouden en/of verder te versterken waardoor deze toegangen een tot de verbeelding sprekend visitekaartje voor Flevoland worden. Landschapskunst kan hierin een belangrijke rol vervullen.

In het ruimtelijke beleid van de provincie en de gemeenten is het belang van landschapskenmerken voor het Flevolandse landschap vastgelegd. De noodzaak van instandhouding van de landschapselementen "singels rond boerenerven en lijnvormige elementen" wordt hierin zowel vanuit natuur- en landschap als uit cultuurhistorisch oogpunt onderkend.

Tegelijk constateren wij dat een groot deel van de singels in slechte staat verkeert of geheel verdwenen is. Gebrek aan specifieke kennis, erfvergrotingen en nieuwe functies in het agrarische gebied zijn hiervan vaak de oorzaken.

Wij willen, samen met de betrokken partijen, nieuw instrumentarium ontwikkelen voor het stimuleren van singels rond erven en fruitboomgaarden, lanen en lijnvormige landschapselementen. Het te ontwikkelen instrumentarium moet een stimuleringskader zijn dat, ondanks de ontwikkelingen naar nieuwe en andere productievormen in het landelijke gebied, betrokken partijen stimuleert de karakteristieke beplanting in het gebied als zichtbepalend element te behouden.

3.2.7. Monumenten en stads- en dorpsgezichten

In ons beleid voor de periode 2005-2008 hebben wij gekozen voor een bredere aanpak met betrekking tot ons subsidiebeleid voor monumenten. Naast steun voor behoud, herstel en onderhoud richten wij ons op nieuwe functies voor monumenten en op het monument in breder perspectief. Nieuw te bepalen functies brengen aanpassingen aan de objecten met zich mee en met het betrekken van de omgeving, richten wij ons ook op de relatie tot het landschap en de daarbij behorende toeristische waarden. Voorbeelden daarvan zijn het landschapsplan voor Oud Kraggenburg en de afspraken tussen betrokken partijen over Werelderfgoed Schokland. Naast de vernieuwde aanpak blijven de bestaande taken bestaan, zij het dat er wijzigingen zijn in rijks- en gemeentelijk beleid.

Op 1 januari 2006 zal waarschijnlijk de nieuwe subsidieregeling voor rijksmonumenten, het Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten (BRIM) in werking treden. Deze regeling zal de huidige restauratie- en onderhoudsregeling vervangen. Met de komst van deze regeling komt onze rol als budgethouder binnen het Provinciaal Restauratie Uitvoerings Programma te vervallen.

Het nieuwe beleid betekent een verschuiving van restauratie naar planmatig onderhoud, eenvoudiger regelgeving, kortere procedures en een waarborg voor de kwaliteit van de monumentenzorg. Er is onderscheid tussen eigenaren van woonhuizen en boerderijen zonder agrarische functie en overige eigenaren. De eerste categorie komt in aanmerking voor een laagrentende lening, de Restauratiefondshypotheek, en de bestaande belastingaftrekmogelijkheden. De overige eigenaren komen in aanmerking voor subsidie. Ons nieuwe subsidiebeleid voor onderhoud, restauratie en ontwikkeling van monumenten sluit aan op het nieuwe rijksbeleid.

De rijks- en gemeentelijke monumenten in Flevoland bevinden zich alleen op Urk en in Noordoostpolder. Op 1 januari 2005 heeft Urk 30 en Noordoostpolder 97 monumenten. De overige vier gemeenten beschikken nog niet over rijks- of gemeentelijke monumenten. Wij hebben geen provinciale monumentenlijst. Gezien het geringe aantal beschermde monumenten in Flevoland is het monumentenbeleid tot nu toe beperkt gebleven tot het uitvoeren van de wettelijke taken op monumentengebied en het (financieel) ondersteunen van onderhoud en restauratie van gemeentelijke en rijksmonumenten.

De afgelopen jaren is het aantal rijks- en gemeentelijke monumenten op Urk en in Noordoostpolder fors gegroeid. De eigenaren van een gemeentelijk monument konden een beroep doen op subsidie van gemeente en provincie, de eigenaren van een rijksmonument konden daarnaast ook subsidie van het rijk ontvangen. Recent is voor veel eigenaren de mogelijkheid uitgebreid met een laagrentende lening. De gemeente Urk heeft per 2004 een nieuwe gemeentelijke subsidieregeling (subsidieverordening Stedelijke Vernieuwing Urk 2004) met subsidie- en rentemogelijkheden. Dit is gezien alle landelijke ontwikkelingen een logische stap, echter de aansluiting met het provinciale beleid (eenzelfde bijdrage als gemeente) wordt hiermee losgelaten.

In principe worden de kosten voor onderhoud en restauratie van rijksmonumenten voldoende gecompenseerd door rijksregelingen. Eigenaren van een rijksmonument in de vorm van een woonhuis of boerderij zonder agrarische functie komen in aanmerking voor een laagrentende lening en belastingaftrek. Deze geven in de praktijk een goede compensatie. Ook is deze categorie eigenaren over het algemeen draagkrachtig genoeg. Daarom kan deze categorie eigenaren vanaf 2006 geen beroep meer doen op subsidie van ons. Voor de categorie overige rijksmonumenten geldt dat zij in aanmerking komen voor rijkssubsidie op basis van een instandhoudingsplan van zes jaar. Omdat er veel onzekerheid rondom de nieuwe regeling bestaat, zal deze categorie eigenaren voornamelijk gebruik kunnen blijven maken van provinciale subsidie. Voor de gemeentelijke monumenten geldt dat onze financiële steun gehandhaafd blijft. Samen met de gemeente Urk ontwikkelen wij een model voor de provinciale bijdrage in geval van een gemeentelijke laagrentende lening.

De aanwijzing tot een beschermd stads- of dorpsgezicht is een langdurige procedure. Conform de Monumentenwet vindt de afsluiting van de procedure plaats door een besluit van de ministers van OCW en VROM. In de praktijk blijkt het beleid voor beschermde stads- of dorpsgezichten zich te verengen tot behoud van de bestaande beeldkwaliteit. Wij vinden dat juist meer aandacht moet komen voor een ontwikkelingsgerichte benadering van de beschermde gezichten, inclusief een vertaling daarvan in gemeentelijk (planologisch) beleid.

Enige jaren geleden is gestart met de voorbereiding van een beschermd gezicht voor de dorpskom van Urk. Wij verwachten dat de aanwijzing in de loop van 2006 zal plaatsvinden.

Met het gemeentebestuur van Lelystad willen wij overleggen over draagvlak voor de aanwijzing van het werkeiland Lelystad Haven als beschermd gezicht. Het gemeentebestuur heeft in haar collegeprogramma 2002-2006 gesteld dat voor de ontwikkelingen rond het voormalige werkeiland in Lelystad-Haven het huidige karakter van het gebied dient te worden gewaarborgd.

Bij de uitvoering van de taken voor de monumenten door ons waren tot nu toe Het Oversticht en de Monumentenwacht Overijssel Flevoland betrokken. Sinds kort is ook de nieuwe organisatie Nieuw Land een belangrijke partij. Wij onderzoeken nog hoe de drie partijen elkaar in deze nieuwe situatie wederzijds kunnen versterken.

3.2.8. Archeologie

In juni 2002 hebben wij onze nota Archeologiebeleid vastgesteld. Deze nota is voor een belangrijk deel gebaseerd op het Europees verdrag inzake de bescherming van het archeologische erfgoed (april 1992, Verdrag van Malta).

Artikel 5 van het Verdrag houdt in dat ondertekenende partijen moeten streven naar afstemming en overeenstemming tussen de onderscheiden behoeften van de archeologie en de ruimtelijke ordening. Op basis van artikel 6 moet de veroorzaker van – mogelijke – schade aan archeologische monumenten voorzien in de financiële middelen voor archeologisch vooronderzoek en behoudsmaatregelen. Artikel 9 is gericht op het vergroten van publiekbereik.

Er zijn in Flevoland ongeveer 200 archeologische monumenten. Deze staan vermeld op de Archeologische Monumentenkaart. De kaart toont vindplaatsen van scheepswrakken, prehistorische en middeleeuwse nederzettingen zoals woonplekken van de Swifterbantcultuur bij Rivierduingebied Swifterbant, twee burchten bij Kuinre, terpen op Schokland en middeleeuws Urk. Het grootste deel van het archeologische erfgoed is echter nog niet ontdekt. Omdat de archeologische monumenten van Flevoland onder een dikke laag klei liggen en Flevoland een jonge ontginningsgeschiedenis heeft, zijn zij vaak goed bewaard gebleven. Deze uitzonderlijk goede conservering van archeologische monumenten is, ook internationaal gezien, uniek. Flevoland blinkt uit in goed geconserveerde prehistorische nederzettingen, zoals de prehistorische viswieren en fuiken die in 2000-2001 bij Emmeloord zijn opgegraven. Flevoland is de bakermat voor scheepsarcheologie. Onze provincie heeft maar liefst rond de 450 historische scheepswrakken die bij de drooglegging zijn gevonden. Vaak worden archeologische monumenten pas ontdekt als ernaar wordt gezocht. Wij verwachten dat het aantal archeologische monumenten blijft groeien door ruimtelijke ontwikkelingen in Flevoland. Wij hebben dan ook een verwachtingskaart samengesteld, een indicatieve Kaart Archeologische Waarden. Zowel deze kaart als de Archeologische Monumentenkaart zullen wij betrekken bij het nieuwe Omgevingsplan.

Om archeologie meer onder de aandacht van het publiek te brengen is de archeologische collectie van het Archeologisch depot Flevoland Nieuw Land digitaal ontsloten via www.flevolandbovenwater.nl. Wij hebben in het verleden voor de archeologische collectie diverse archeologische vondsten geconserveerd, waaronder een prehistorische kano en twee middeleeuwse kanonnen.

4. Cultuureducatie en Amateurkunst

4.1. Cultuureducatie in het primair onderwijs

Cultuureducatie in het primair onderwijs is een essentiële voorziening binnen het cultuurbeleid. Daarom leggen wij in de nieuwe beleidsperiode voor de steunfunctie kunstzinnige vorming een verband tussen de hoogte van het budget en de groei van het aantal leerlingen. Gezien de bevolkingsprognoses betekent dit dat wij het budget voor 2006-2008 jaarlijks met € 10.000 verhogen. Inhoudelijk zetten wij het beleid van de afgelopen jaren voort. De steunfunctie blijft verbonden aan de lokale centra voor kunstzinnige vorming: de Kubus in Lelystad, Culturele en Kunstzinnige Vorming in Almere (ook werkzaam voor de scholen in Zeewolde), Centrum Kunstzinnige Vorming in Dronten en Muzisch Centrum in Emmeloord (ook werkzaam voor de scholen in Urk).

Het ministerie van OCW heeft voor 2005 en 2006 extra geld beschikbaar gesteld voor het versterken van cultuureducatie in het primair onderwijs. Onze rol in de overgangperiode 2005 en 2006 bestaat voornamelijk uit het stimuleren van gemeenten om cultuureducatie op te nemen in hun cultuurnota's en het signaleren van witte vlekken: in welke gemeenten is nog weinig aandacht voor cultuureducatie? Vanaf 2007 ontvangen alle scholen voor primair onderwijs een vrij te besteden bedrag dat zij ook aan cultuur kunnen uitgeven.

Zoals aangegeven in onze aanvraag voor het ministerie van OCW voor de Versterking van Cultuureducatie in het primair onderwijs, willen wij activiteiten van de steunfunctie uitbreiden met activiteiten op het gebied van cultureel erfgoed. De ambitie is dat over vier jaar alle Flevolandse scholen voor voortgezet onderwijs deelnemen aan cultuurprogramma's, zodat alle leerlingen in aanraking komen met kunst en cultureel erfgoed. De infrastructuur is dan zodanig dat beter op de vraag van de scholen is in te spelen.

4.2. Cultuureducatie in het voortgezet onderwijs

De Kubus in Lelystad coördineert tot nu toe de projecten ten behoeve van Cultuureducatie in het Voortgezet Onderwijs. Wij onderzoeken, in overleg met betrokken partijen, of deze organisatievorm moet veranderen.

Wij willen ons op het gebied van kunsteducatie sterk maken voor de volgende zaken:

- afwegen van bestaande ten opzichte van nieuwe projecten;
- versterken van de positie van erfgoededucatie in het voortgezet onderwijs;
- verstevigen van de band tussen scholen en het culturele veld, vooral via de voortzetting van netwerkbijeenkomsten, in samenwerking met de gemeenten;
- versterken en verdiepen van netwerken voortgezet onderwijs;
- stimuleren van beleid voor cultuureducatie door kleinere gemeenten;
- digitale presentatie van cultuuraanbod voor jongeren;

4.3. Centrum Amateurkunst Flevoland

Om het Centrum Amateurkunst Flevoland de mogelijkheid te bieden om ook op de langere termijn plannen te ontwikkelen, verstrekken wij naast de exploitatiesubsidie een werkbudget voor projecten en cursussen. Het werkbudget willen wij baseren op een nog in te dienen meerjarig werkplan door het Centrum Amateurkunst Flevoland.

Uitgangspunten voor dit meerjarige werkplan zijn:

- Adviseren en informeren van amateur-kunstenaars op het gebied van muziek, popmuziek, theater en dans. Daarnaast onderhoudt het centrum een databestand van alle in Flevoland aanwezige gezelschappen.
- Projecten: het centrum organiseert incidentele en meerjarige projecten op de verschillende deelterreinen om contact tussen amateursgezelschappen of andere (culturele) instellingen te stimuleren. Jaarlijks organiseert het centrum minimaal drie kunstprojecten. Een project is multidisciplinair. Twee projecten op het gebied van andere kunst disciplines. Een van de projecten heeft een looptijd van meer jaren en heeft ruimte voor zowel traditie als vernieuwing.
- Cursussen: jaarlijks organiseert het centrum cursussen voor Flevolandse amateurkunstgezelschappen en individuele beoefenaars. Daarbij inspelend op de vraag van de doelgroepen.
- Overleg en samenwerking: Om te komen tot een zo professioneel mogelijke dienstverlening werkt het centrum zoveel mogelijk samen met andere instellingen zoals centra voor kunstzinnige vorming, Nieuw Land Erfgoedcentrum en de gemeenten in Flevoland. Ook vindt uitwisseling van expertise plaats met andere provincies en landelijke instellingen. Daarnaast

vindt overleg plaats, vooral in de vorm van adviescommissies die per discipline adviseren over het te voeren beleid.

5. Cultuur en Toerisme

5.1. Algemeen

In algemene zin hebben kunst en cultureel erfgoed (inclusief folklore, streekgebruiken, streekgerechten) een sterke aantrekkingskracht op toeristen, maar tussen toerisme en cultuur was in Flevoland tot voor kort weinig sprake van samenwerking. Deze samenwerking willen wij intensiveren. Het doel van cultuurtoerisme is het concurrerende vermogen van Flevoland te versterken door het gebied zich onderscheidend te laten presenteren. Het zwaluwstaarten van het culturele en toeristische beleid moet bijdragen tot meer dagtoeristisch bezoek, een langer verblijf, meer bestedingen en een hogere waardering voor het cultuurtoeristische product Flevoland bij de consument. Overigens heeft Flevoland ook voor de eigen inwoners meer te bieden dan nu bij hen bekend is.

Toerisme en cultuur, samengevoegd tot cultuurtoerisme, kunnen elkaar versterken door gebruik te maken van de wederzijdse mogelijkheden en kansen en zo bij te dragen aan een attractief toeristisch product Flevoland voor de consument. Bovendien kunnen kunst en cultureel erfgoed een nieuwe dimensie toevoegen aan de belevingswaarde, het wervende vermogen en een gunstige beeldvorming van het gebied ondersteunen. Anderzijds kan de relatie tussen toerisme en cultuur ook onder spanning komen te staan. Een sterke nadruk op bijvoorbeeld behoud van het culturele erfgoed kan toeristische exploitatie in de weg staan en toeristische exploitatie met teveel attracties en bezoekers kan het gevoel voor de authenticiteit van kunst en cultureel erfgoed verloren doen gaan. Een goede balans is dus van belang en zal per object en situatie verschillend zijn. Ook om optimaal te kunnen voldoen aan de verwachtingen van de bezoeker is maatwerk vereist.

Bij de ontwikkeling van cultuurtoerisme zal vooral het "gebiedseigene" tot uitdrukking moeten komen in de productontwikkeling en marketing. De uitdaging waar Flevoland voor staat, is het ontstaansverhaal op herkenbare en onderscheidende wijze te vertellen: leesbaar, beleefbaar en toegankelijk voor een breed publiek.

De speerpunten voor de ontwikkeling van cultuurtoerisme liggen vooral bij de unieke culturele publieksattracties met een bovenprovinciale aantrekkingskracht, zoals Nieuw Land, de Bataviawerf, het Aviodrome, de landschapskunswerken, het Werelderfgoed Schokland en de moderne architectuur in Almere en Nagele. Met deze parels kan Flevoland zich blijvend onderscheiden. Door met routes en arrangementen deze parels aaneen te rijgen, verbetert de herkenbaarheid, versterkt de samenhang van thematiek en krijgt het publiek een aantrekkelijker product.

In het bijzonder noemen wij de Kuststrook Lelystad, waar Nieuw Land, de Bataviawerf en het Nederlands Instituut voor Scheeps- en onderwaterArcheologie, zijn gevestigd. Deze organisaties hebben plannen om nauwer samen te werken aan de versterking van het publieksbereik.

De komende jaren zal ook de belevingswaarde van toeristische routes moeten verbeteren, bijvoorbeeld door informatiepanelen te plaatsen, een scheepswrak te ensceneren, of de cultuurminnende toerist te verleiden tot een bezoek aan een museum, landschapskunstobject of evenement. Vooral evenementen zijn een effectief middel om toeristen voor een initieel bezoek naar Flevoland te lokken en kennis te maken met de vele mogelijkheden.

Wil Flevoland aantrekkelijk zijn voor cultuurminnende toeristen, dan moeten de toeristische, de culturele en mogelijk andere sectoren hun krachten bundelen in kansrijke en wervende thema's. Aanbod, markt en marktkennis moeten daarom bij elkaar worden gebracht. Voor een deel gebeurt dat al in de Gouden Cirkel, waar cultuurhistorie en Zuiderzeeverleden in hapklare brokken aan de toerist/ worden opgediend, door gebruikmaking van de mogelijkheden die het Internet biedt.

Het realiseren van onverwachte, spannende combinaties van productelementen vormen een grote en creatieve uitdaging. Daarom is niet allen investeren in productontwikkeling en dienstverlening belangrijk, maar ook in het toegankelijk maken van ons erfgoed, musea en kunstcentra en in marketing en promotie. Alleen vanuit een offensieve aanpak bij het zoeken naar nieuwe, onvermoede allianties en coalities, vernieuwend denken en doen kunnen wij, samen met partners een voor de consument wervend perspectief bieden.

Het Flevolands Bureau voor Toerisme zal een belangrijke rol spelen bij het bevorderen van cultuurtoeristisch ondernemerschap in samenwerking met de culturele sector, het bedrijfsleven en overheden, bij het entameren van succesvolle promotieactiviteiten en campagnes voor de meest kansrijke product- en marktcombinaties. Het doel is meer bezoek en verblijf aan Flevoland en de concurrentiepositie van Flevoland verstevigen. Ook bij de eigen Flevolandse is overigens nog een slag te maken.

5.2. Beleids- en Actieplan Recreatie en Toerisme Flevoland (BART)

Een belangrijk uitgangspunt van dit Beleids- en Actieplan is synergie bewerkstelligen van toerisme en recreatie met andere sectoren, zoals de culturele sector. Opname van een project in het betreffende jaarplan is een voorwaarde voor medefinanciering. Bijvoorbeeld projecten die Flevoland promoten en het bestaande "cultuurgoed" aantrekkelijk maken voor recreanten, toeristen en cultuurminnaars.

Concrete acties en maatregelen van BART:

1. Verbeteren van de routestructuren: wij investeren in het verbeteren van de fysieke infrastructuur voor fiets-, wandel-, en vaarnetwerken. Dat zal ook in de komende jaren het geval zijn. Het is van belang om ook de belevingswaarde te verhogen. De aandacht van fietsende, wandelende en varende recreant moet zich daarbij richten op het gebiedseigene. Ter plaatse moet voldoende informatie aanwezig zijn over interessante elementen in het landschap.
2. Een intensiever gebruik van het culturele erfgoed. Bijvoorbeeld het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van Urk in combinatie met water en cultuurhistorie. Misschien biedt versterking van de driehoek Urk-Nagele-Schokland ook perspectieven. Ook binnenstedelijke ontwikkelingsplannen en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van Almere en Lelystad biedt kansen voor cultuurtoerisme (evenementen, festivals).
3. Aandacht voor promotie van landschapskunst, industriële monumenten en archeologie. Wij willen, samen met partners, deze "trekkers" langs routes meer zichtbaar maken via promotie en marketing, informatieborden, buitenactiviteiten en door special interestarrangementen te ontwikkelen. Ook de toegankelijkheid en bereikbaarheid verdienen verbetering. Het verhaal van Flevoland is het verhaal van Nederland.
4. Versterken van de belevingswaarde van het landschap. Het landschap leent zich ook om sagen, legenden en spookverhalen te verbeelden met behulp van kunstuitingen (Durgerdammer vissers).
5. Realisatie van het nationaal evenemententerrein. Dit biedt kansen om Flevoland te promoten als nationaal podium.
6. Werelderfgoed Schokland biedt kansen als cultuurtoeristische trekker, dat vergt inzet van vele partijen.
7. Flevolandse cultuurgoed verder toegankelijk maken voor scholen. Het is belangrijk dat ook de Flevolander zijn cultuurgoed leert kennen. Initiatieven zoals Hans en Grietje, Watermensen, knurftenbos enz. verdienen navolging. Met behulp van archeologische fondsen is het verhaal van Flevoland te vertellen aan schoolkinderen.
8. Het beter gebruiken van bijzondere locaties voor culturele evenementen. Bijvoorbeeld uitvoering van de operette Czar und Zimmermann of Vliegende Hollander bij de Bataviawerf, of de Mattheus Passion in de Groene Kathedraal.

5.3. Flevolands Bureau voor Toerisme

De rol van het Flevolands Bureau voor Toerisme is vanuit de markt gezien kansrijke projectideeën te toetsen op haalbaarheid, waarbij tevens de condities en randvoorwaarden moeten zijn aangegeven om het product effectief te vermarkten. Het onder de aandacht brengen van het gebiedseigene en de belevingswaarde voor een breder publiek is een belangrijk criterium. Het Flevolands Bureau voor Toerisme heeft het Flevolandse bedrijfsleven (inclusief culturele publieksattracties) opgeroepen om plannen te maken voor overnachtingen in bijzondere accommodaties, zoals slapen in de vuurtoren op Urk, in een vliegtuig bij Aviodrome, enz.

Op 15 april 2004 hebben het Flevolands Bureau voor Toerisme en wij een meerjaren overeenkomst getekend. De basis voor deze overeenkomst vormt het strategische marketingplan 2004-2007, waarin de volgende kerntaken voor het Flevolands Bureau voor Toerisme zijn opgenomen:

onderzoek & effectmeting;
relatiebeheer & advies;
productontwikkeling;
promotie en pers.

Deze kerntaken zijn erop gericht om Flevoland te positioneren voor een vakantie en een dagje uit en het vergroten van de economische impact van toerisme en recreatie.

Onder het motto “Flevoland is er voor gemaakt” is gekozen voor de product-markt combinaties:

1/2	Vakanties aan het water van de Randmeren Attracties (van groot naar klein)	→	Gezinnen met kinderen tot 12 jaar Alle leeftijden
3	Varen op IJsselmeer en Randmeren	→	Watersporters
4	Wandelen en ontdekken in natuurgebieden	→	Natuur liefhebbers
5	Avontuurlijke en sportieve groepsuitjes familiegroepen	→	Verenigingen en bedrijven, vrienden- en
6	Moderne architectuur en kunst (routes en centra) moderne kunst	→	Liefhebbers van architectuur en moderne kunst

Moderne architectuur is vooral in Almere te zien. Voor deze stad zijn architectuurroutes ontwikkeld. Almere heeft architectuur tot speerpunt gemaakt in de marketing van toerisme en recreatie. Maar ook Nagele als monument van het moderne bouwen is een trekker, zij het nog voor een klein, gespecialiseerd publiek (niche-markt). De landschapskunstwerken trekken tot nu toe een select publiek, maar zijn uitzonderlijk in Nederland. Door de belevingswaarde van dit aanbod te vergroten kan landschapskunst in de toekomst een groter publiek aanspreken.

6. Projecten

Op het gebied van projecten ondersteunen wij negen categorieën:

- Projecten cultuur;
- Apollo zomercursus;
- Samenwerkingsprojecten Flevoland en Dmitrov;
- Website cultuur;
- Projecten cultuurtoerisme;
- Projecten Belvedere;
- Projecten jong cultureel erfgoed en archeologie;
- Project Levenslang leren in de culturele sector;
- Projecten cultuur en welzijn.

6.1. Projecten cultuur

In het provinciale cultuurbeleid laten wij de tweedeling tussen kunstmanifestaties en grootschalige kunstprojecten los en voegen de beide categorieën samen tot één categorie Projecten cultuur. Projecten cultuur maken deel uit van afspraken tussen provincie en ministerie van OCW en vallen onder ons Actieplan Cultuurbereik 2005-2008. Met ons nieuwe beleid richten wij ons niet langer op het ondersteunen van lokale kunstprojecten. Initiatieven die de lokale functie overstijgen krijgen onze aandacht. In de periode 2005-2008 zetten wij in op projecten die de culturele infrastructuur van Flevoland verstevigen om een kunstklimaat te creëren waarmee Flevoland zich meer kan profileren als culturele provincie. Met deze vorm van ondersteuning zoeken wij naar projecten die inspelen op de spanning tussen traditie en vernieuwing. Al langere tijd (vanuit de vroegere beleidsregel grootschalige kunstprojecten) gesubsidieerde festivals die aan de nieuwe criteria voldoen en een traditie hebben opgebouwd in Flevoland, kunnen vanaf 2006 voor het eerst een meerjaren aanvraag indienen. Zo kunnen de festivalorganisaties bouwen aan professionaliteit en gestructureerd werken. Wij zullen de meerjaren subsidies slechts aan een klein aantal initiatieven kunnen verlenen met het oog op voldoende ruimte voor nieuwe initiatieven. In bijlage 6 staan de criteria vermeld waaraan wij een subsidieaanvraag voor een (meerjarig) cultureel project toetsen.

Projecten cultuur omvatten kunst- en erfgoedprojecten met een accent op podiumkunstprojecten. Om meer samenwerking en afstemming te stimuleren tussen podia, makers en organisatoren, stellen wij jaarlijks een budget beschikbaar voor de organisatie van een Dag van de Flevolandse podiumkunst. Tijdens deze dag staan netwerken, informeren en inspireren centraal. Met de instelling van deze dag komen wij tegemoet aan een behoefte vanuit het veld. Het eerste jaar (2005) organiseren wij als provincie deze bijeenkomst. In de komende jaren moeten de podia, makers en organisatoren zelf het initiatief nemen.

Activiteiten op het gebied van beeldende kunst en landschapskunst vallen buiten het Actieplan. Deze activiteiten maken onderdeel uit van ons eigen beleid en van de Geldstroom beeldende kunst & vormgeving 2005-2008.

6.2. Apollo zomercursus

Stichting Apollo kan voor de periode van het nieuwe cultuurbeleid de zomercursus voortzetten op basis van een werkplan 2006-2008 met meetbare doelstellingen. Onderdeel van het plan is een marketing- en publiciteitsplan voor het werven van cursisten maar ook voor het geven van bekendheid aan de concerten. Voor het opstellen van het werkplan en de te formuleren en in 2008 te realiseren doelstellingen, geldt 2005 als uitgangsjaar. In het werkplan moet in elk geval staan:

- aantal (Flevolandse) deelnemers;
- publiekbereik;
- kwaliteit van de cursus;
- toegankelijkheid van de cursus (onder meer door bescheiden deelnamekosten);
- ontwikkeling van bestaande samenwerkingsverbanden;
- zo nodig uitbreiding van samenwerkingsverbanden.

6.3. Samenwerkingsprojecten Flevoland – Dmitrov

Enige jaren geleden zijn wij in het kader van onze vriendschapsband met Dmitrov gestart met de uitwisseling van culturele projecten. De Kubus was hiervan de coördinator.

Voor de komende jaren hebben wij een instelling nodig die de functie van coördinator van De Kubus kan overnemen. Deze instelling dient in overleg met ons een werkplan 2006-2008 in met als kader:

- nadruk op amateurkunst;
- doelgroep jongeren;
- realisatie van minimaal één project per jaar;
- samenwerking en uitwisseling met Dmitrov;
- cultuur van Dmitrov introduceren in Flevoland.

De realisatie van een tentoonstelling over de ontstaansgeschiedenis van Flevoland in het Expocenter in Dmitrov is in voorbereiding. Wij werken hierin nauw samen met Nieuw Land. De tentoonstelling is van belang voor de promotie van Nederland en heeft de strijd tegen het water als nationaal thema.

6.4. Website cultuur

Ons beleid is gericht op de ontwikkeling van één website die alle culturele activiteiten in samenhang presenteert. Samenwerking is van belang bij de totstandkoming van de website. Organisaties die de culturele website willen maken en beheren, kunnen een subsidieverzoek bij ons indienen voor de periode 2006-2008. Wij wegen de ingediende aanvragen tegen elkaar af. Criteria waaraan de website moet voldoen:

- een goed onderbouwd marketing- en publiciteitsplan;
- aantoonbare samenwerkingspartners;
- professionele en overzichtelijke vormgeving;
- gewaarborgde financiering vanuit verschillende bronnen naast provinciale middelen.

6.5. Projecten cultuurtoerisme

Ook voor de periode 2005-2008 willen wij samenwerkingsprojecten op het gebied van cultuurtoerisme stimuleren. De ingediende aanvragen zullen wij afwegen op basis van het te verwachten effect voor cultuurtoerisme, het aantal betrokken partners (en hun bijdrage aan het project) en vernieuwende effecten. Ook moet duidelijk zijn dat het project realiseerbaar is met een eenmalige provinciale subsidie.

6.6. Projecten Belvedere

Ons beleid m.b.t. het steunen van Belvedereprojecten willen wij voortzetten.

De ingediende projecten beoordelen wij op de mate waarin het project een bijdrage levert aan ons Belvederebeleid (zie III.3.2.5.). Projecten die meerdere gemeenten of de gehele provincie betreffen, krijgen prioriteit.

Het streven van de gemeenten Noordoostpolder en Urk en ons is om op basis van de Kwaliteitskaart Noordoostpolder-Urk een symposium te organiseren. Tijdens dat symposium kan mogelijk ook een manifest door deze drie overheden worden ondertekend. In het manifest komt te staan hoe de drie overheden in hun ruimtelijk beleid om willen gaan met de Kwaliteitskaart.

6.7. Projecten jong cultureel erfgoed en archeologie

Wij ondersteunen projecten op het gebied van jong cultureel erfgoed en archeologie. De ingediende projecten jong cultureel erfgoed beoordelen wij op de mate waarin het project bijdraagt aan het behoud of de ontwikkeling van structuren of objecten uit de ontginnings- en ontwikkelingsgeschiedenis van Flevoland. De aanvrager moet zelf bijdragen in manuren of in geld. Projecten voor meer gemeenten of de gehele provincie krijgen prioriteit. Onze bijdrage is maximaal € 5.000 per project. De ingediende projecten archeologie beoordelen wij op de mate waarin het project bijdraagt aan participatie, publiekbereik en het duurzame behoud van belangrijke archeologische waarden. De aanvrager moet zelf bijdragen in manuren of in geld. Het veiligstellen en conserveren van belangrijke toevalsvondsten en vervolgens projecten gericht op participatie krijgen prioriteit.

6.8. Project Levenslang leren in de culturele sector

De Flevolandse culturele sector kent uiteenlopende aandachtsgebieden, instellingen en locaties. Toch geeft de sector als geheel aan behoefte te hebben aan (vervolg)educatie. De culturele sector wil zich blijven ontwikkelen en even snel meegroeien met de deskundigheid in andere provincies. Levenslang leren moet één van de instrumenten zijn om de Flevolandse culturele infrastructuur te versterken en te ontwikkelen. Daarom willen wij ons inspannen om in de periode 2005-2008 samen met de betrokkenen een structuur te ontwikkelen om levenslang leren een vanzelfsprekende plaats te geven in de sector. Vooralnog bestaat de aanzet voor deze structuur uit drie onderdelen:

- Conferenties. Tijdens deze conferenties bespreken de deelnemers de laatste informatie over de cultuursector en ontwikkelingen in de maatschappij. Onderwerpen kunnen variëren van cultuurtoerisme, marketing tot consumentengedrag en ict.

- Employability. Het opzetten van concrete leerprogramma's voor personeel en management uit de culturele sector. Hiervoor is mogelijk een beroep op het Europees Sociaal Fonds te doen voor maximaal de helft van de kosten.
- Platform. Een platform vervult een netwerkfunctie voor zaken zoals het bevorderen van onderlinge contacten, uitwisselen van ervaringen en informatie, klankbord, overleggroep, coördineren van conferenties en het informeren over projecten en financieringsmogelijkheden. Wij zijn bereid de helft van de kosten voor een platform te subsidiëren (onder de voorwaarde dat de sector zelf voor financiering van de andere helft van de kosten zorgt). Onze bijdrage is aan een maximum gebonden. Ook zal het platform gebruik kunnen maken van de vergaderfaciliteiten van het provinciehuis.

6.9. Projecten cultuur en welzijn

Projecten met een artistieke doelstelling en waarvan welzijn een subdoel is, worden aan het cultuurbeleid getoetst. Meestal gaat het hier om projecten op het gebied van cultuureducatie of om culturele projecten.

Projecten waar cultuur middel is en welzijn het doel vallen binnen het beleid voor welzijn. Een voorbeeld hiervan is het Bevrijdingsfestival dat jaarlijks in Almere plaatsvindt.

Of een activiteit of project onder welzijn valt, hangt af van 3 criteria, namelijk of de activiteiten ertoe bijdragen dat: inwoners van Flevoland meer deelnemen aan het maatschappelijke leven, of achterstandssituaties van inwoners van Flevoland worden voorkomen dan wel worden verminderd of dat de maatschappelijke samenhang wordt vergroot.

Leef met stijl is een project waarin overheden, scholen, sportverenigingen, culturele en welzijnsinstellingen en de organisatie Leefstijl Nederland, zich gezamenlijk inzetten voor het bevorderen van sociale competenties bij de Flevolandse jeugd. De vraag die aan de basis van dit project ligt is: 'Hoe kunnen wij een bijdrage leveren aan een sociaal vaardig(er) jeugd?' Scholen uit het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs uit alle gemeenten worden uitgenodigd mee te doen, dat geldt ook voor culturele- sport en welzijnsinstellingen. Gezamenlijk gaan deze instellingen aan de slag om de sociale vaardigheden bij kinderen en jongeren aan te leren en te versterken. Gedurende de vier jaar van het project (2005-2008) is sprake van onderzoek dat de uitvoering van het project in de praktijk volgt en de effecten ervan in beeld brengt. Waar mogelijk wordt vanuit het cultuurbeleid plaatsgesloten bij het Leef met Stijlproject. Zo kan het zijn dat culturele projecten of projecten op het gebied van cultuureducatie aansluiting vinden bij het programma van Leef met Stijl.

IV. FINANCIËN

In vergelijking met de andere provincies verkeren wij in een slechtere financiële positie. Wij ontvangen minder geld uit het provinciefonds, hadden minder tijd om eigen vermogen op te bouwen en krijgen geen hoge dividenden uit nutsbedrijven. Bovendien moeten wij uit de eigen middelen zorgen voor de verplichte cofinanciering voor het Flevolandse Europese programma.

Het financiële kader van Flevoland voor 2005-2008 is gebaseerd op:

- onze eigen middelen, zoals vastgesteld in onze begroting 2005 (inclusief de beide bestemmingsreserves 1% kunst(toepassing) en monumenten);
- de bijdragen van het ministerie van OCW conform het Cultuurconvenant 2005-2008;
- de bijdragen van het ministerie van OCW voor onze programma's Actieplan Cultuurbereik 2005-2008, Geldstroom beeldende kunst & vormgeving 2005-2008 en Versterking cultuureducatie in primair onderwijs 2005-2006.

Via ons beleid voor cultuur en toerisme is er samenhang tussen dit kader en de financiële middelen voor ons Beleids- en Actieplan Recreatie en Toerisme (BART).

Ter ondersteuning van de realisering van (nieuwe) initiatieven, streven wij naar het inzetten van Europese middelen, zoals Leader.

BIJLAGEN

1. Terugblik op afspraken met het ministerie van OCW 2001-2004
2. Terugblik op het cultuurbeleid Flevoland 2001-2004
3. Overzicht van het culturele veld in Flevoland
4. Regeling 1% kunst(toepassing) Flevoland
5. Beleidsregel voor projecten Geldstroom beeldende kunst & vormgeving 2006-2008
6. Beleidsregel voor projecten cultuur 2006-2008
7. Begroting 2005 en meerjarenraming 2006-2008

BIJLAGE 1. TERUGBLIK OP DE AFSPRAKEN MET HET MINISTERIE VAN OCW

Voor de periode 2001-2004 hebben wij met de staatssecretaris voor Cultuur onderhandeld over steun van het ministerie van OCW voor Flevoland. Wij hebben toen ook afspraken gemaakt over het Actieplan Cultuurbereik 2001-2004 en de Geldstroom beeldende kunst & vormgeving 2001-2004. Bovendien werd in 2004 een begin gemaakt met aansluiting op het nieuwe beleid van het ministerie voor Versterking Cultuureducatie in het primair onderwijs. In hoofdstuk II.3. staan onze afspraken met het ministerie voor de periode 2005-2008.

3.1. Cultuurconvenant 2001-2004

In het Cultuurconvenant 2001-2004 heeft de provincie Flevoland met het ministerie van OCW en gemeente Almere de volgende afspraken vastgelegd:

Task force voor podiumkunst Op initiatief van Flevoland en Almere is in overleg met het ministerie van OCW een task force ingesteld voor het starten van een aantal concrete podiumkunstactiviteiten. Dit heeft geleid tot het rapport Verkenning podiumkunsten van Rinus Haks en de oprichting van de Stichting Unit Almere Flevoland.

Landschapskunst Dit was van meet af aan de belangrijkste prioriteit in ons beeldende kunstbeleid. Het ministerie van OCW zou de ontwikkelingen nauwlettend volgen.

Jonge monumenten Flevoland zou, met de gemeenten en de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, beleid voor jong cultureel erfgoed ontwikkelen, wat mogelijk zou leiden tot een steunpunt voor (jong) cultureel erfgoed.

Actieplan Cultuurbereik Het ministerie van OCW zou voor ons Actieplan jaarlijks een extra bedrag beschikbaar stellen van f 87.160 en zijn bijdrage voor cultuur en school jaarlijks met f 105.000 verhogen.

Infrastructuur cultureel erfgoed Het ministerie van OCW zou extra geld beschikbaar stellen voor Erfgoed Bereikbaar. Daarmee zijn meerdere projecten gerealiseerd, zoals 2003 Jaar van de boerderij en landschapskunst.

Werelderfgoed Schokland Flevoland en het ministerie van OCW spraken af dat betrokken partijen een gebiedsdocument voor Schokland zouden opstellen, waarin taken, verantwoordelijkheden en financiële inzet zouden komen te staan. Het document is door de partijen op 22 december 2004 op Schokland ondertekend. Het ministerie van OCW kende een eenmalige bijdrage toe.

3.2. Actieplan Cultuurbereik (exclusief Almere) 2001-2004

Met enthousiasme en inzet heeft Flevoland gewerkt aan diverse activiteiten, vooral gericht op cultuureducatie voor het voortgezet onderwijs en grootschalige podiumkunstprojecten. Voor cultuureducatie betekende dit dat niet alleen leerlingen van het basisonderwijs maar ook leerlingen van het voortgezet onderwijs in aanraking kwamen met culturele uitingen. Daardoor ontstond een doorgaande leerlijn voor cultuur van basis- naar voortgezet onderwijs. Ook werden er waardevolle ervaringen opgedaan met netwerken voor scholen en culturele organisaties. Er kwam meer samenwerking.

Doordat Almere, Flevoland en het ministerie van OCW meer geld beschikbaar stelden, zijn festivals en producties meer dan voorheen gesteund en naar een hoger niveau getild. Dit sloot goed aan op wensen van het Flevolandse publiek en culturele organisaties. Voorbeelden zijn de Almeerse festivals voor Kamermuziek en voor Theater, Lelystadse festivals Uitgast en Sunation en producties van Stichting Wende uit Dronten. Het publieksbereik is hierdoor aanzienlijk versterkt.

3.3. Geldstroom beeldende kunst & vormgeving (exclusief Almere) 2001-2004

Het beleidskader voor beeldende kunst en vormgeving van de provincie Flevoland was gericht op cultuurbereik en cultureel ondernemerschap. In deze periode konden gemeenten aanvragen indienen voor stimuleringsprojecten van professionele beeldende kunst en vormgeving (alleen Almere kreeg in deze periode rechtstreeks geld van het ministerie van OCW). De aanvragen werden beoordeeld op:

- het bereiken van nieuwe publieksgroepen;
- het versterken van de culturele planologie;
- het stimuleren van cultureel ondernemerschap bij kunstenaars en organisaties;
- het realiseren van bijzondere samenwerkingsverbanden of projecten van meerdere gemeenten.

Gemeente Almere kreeg in deze periode rechtstreeks geld van het ministerie voor deze Geldstroom. De overige gemeenten konden subsidieverzoeken bij ons indienen. Zij moesten dan minimaal hetzelfde bedrag als ons subsidiebedrag beschikbaar stellen voor hun project. In deze periode zijn

vooral kunstwerken in de openbare ruimte gerealiseerd. Daarbij waren onder anderen omwonenden en leerlingen betrokken van scholen uit de omgeving waar het werk werd geplaatst.

3.4. Versterking Cultuureducatie in het primair onderwijs 2004

De steunfunctie kunstzinnige vorming was gericht op het primair en speciaal onderwijs. Leraren werden gestimuleerd de leerlingen actief en passief in aanraking te brengen met kunstuitingen. Daarbij bleek dat scholen graag gebruikmaakten van de expertise en producten van deze steunfunctie.

In januari 2004 werd in een werkconferentie een begin gemaakt met aansluiting onzerzijds op het nieuwe beleid van het ministerie van OCW. Scholen, culturele instellingen en gemeenten waren aanwezig om zich te laten informeren over de toekomstplannen en met elkaar van gedachten te wisselen.

BIJLAGE 2. TERUGBLIK OP HET CULTUURBELEID FLEVOLAND 2001-2004

In deze bijlage kijken wij terug op de periode 2001-2004. De paragraafnummering komt overeen met de nummering in hoofdstuk III. Cultuurbeleid.

III.1. Landschapskunst, Beeldende kunst en Vormgeving

1.1. Landschapskunst

Het Flevolandse landschap met zijn strakke lijnen heeft al voordat de provincie was ingesteld, inspirerend gewerkt voor kunstenaars. In onze eerste nota Kunstbeleid (1989 – 1991) staat dan ook dat landschapskunst de potentie heeft om een interessante bijdrage te leveren aan onze eigen identiteit. Sindsdien is landschapskunst hét speerpunt van het kunstbeleid van de provincie Flevoland. De laatste jaren blijkt ook dat podiumkunst een meerwaarde heeft voor landschapskunst (bijv. Sunstation in het Observatorium).

Landschapskunst werkt ook door in ons ruimtelijke beleid: de 5 grote landschapskunstwerken zien wij als jong cultureel erfgoed en staan vermeld op de Cultuurhistorische waardenkaart in ons Omgevingsplan.

De vijf landschapskunstwerken in Flevoland:

De Groene Kathedraal	Marinus Boezem	Almere
Polderland Garden of Love and Fire	Daniel Libeskind	Almere
Observatorium	Robert Morris	Lelystad
Aardzee	Piet Slegers	Zeewolde
Sea Level	Richard Serra	Zeewolde

Naast deze vijf grote landschapskunstwerken, beschikt Flevoland over een unieke collectie kunstwerken in de openbare ruimte die een relatie hebben met het Flevolandse landschap. Een voorbeeld daarvan is De Blauwe Dromer bij gemaal Lovink (Dronten) van Jacqueline Verhaagen. De gemeente Lelystad werkt aan de realisatie van het zesde grote landschapskunstwerk. De locatie is de strekdam van de Houtribdijk bij de Houtribsluizen. Realisering is mogelijk doordat wij uit onze NUON-bijdrage voor landschapskunst € 453.780 aan de gemeente Lelystad beschikbaar hebben gesteld.

Onze inzet is om ongeveer eens in de drie à vier jaar een nieuw landschapskunstwerk te realiseren. Het gaat om kunstwerken die de schaal van het Flevolandse landschap aan moeten kunnen. Dat betekent ook dat de kosten van realisering meestal hoog zijn. Mede om de realisering van landschapskunstwerken mogelijk te maken, is indertijd de Regeling 1% kunst(toepassing) vastgesteld.

Ons beleid heeft de afgelopen jaren ook vorm gekregen via onze steun voor Stichting De Verbeelding kunst landschap natuur te Zeewolde: een jaarlijkse bijdrage voor de exploitatie en subsidies voor projecten. De Verbeelding heeft zich in 2004 ingezet voor landelijke waardering in de vorm van plaatsing op het Kunstenplan 2005-2008 van het ministerie van OCW, waardoor structurele rijkssubsidie 2005-2008 zou zijn gewaarborgd. De Raad voor Cultuur was niet overtuigd van de kwaliteit en de landelijke betekenis van De Verbeelding. De beleidslijn van het ministerie van OCW was om organisaties met een negatief advies van de Raad niet op het Kunstenplan te plaatsen. De inzet heeft dus niet tot het gewenste resultaat geleid.

1.2. Beeldende kunst & vormgeving

Het beleidskader Beeldende Kunst & Vormgeving van de provincie Flevoland voor de periode 2001-2004 was gericht op cultuurbereik en cultureel ondernemerschap. De afgelopen jaren konden gemeenten projectplannen indienen met als doel het stimuleren van de professionele beeldende kunst en vormgeving. De projectaanvragen werden beoordeeld op:

- het bereiken van nieuwe publieksgroepen;
- versterking van de culturele planologie;
- stimulering van cultureel ondernemerschap bij kunstenaars en organisaties;
- bijzondere samenwerkingsverbanden en projecten van meerdere gemeenten.

Ook moesten gemeenten minimaal eenzelfde subsidiebedrag beschikbaar stellen voor de door hen aangevraagde projecten. Almere ontving in deze periode rechtstreeks een bijdrage van het ministerie van OCW.

1.3. Regeling 1% kunst(toepassing)

Sinds 1 januari 1990 voeren wij de regeling 'Toepassing van kunst bij provinciale investeringen Flevoland' uit. De regeling geldt voor onze investeringen in de infrastructuur en voor onze investeringen m.b.t. verbouw, aankoop en nieuwbouw van provinciale gebouwen. De strekking van de regeling is dat wij 1% van de investeringsbedragen besteden aan kunst(toepassing). De regeling is o.a. ingesteld om door stapeling van jaarbudgetten eens in de drie à vier jaar een nieuw landschapskunstwerk te realiseren.

Er zijn in totaal 9 kunstwerken of kunsttoepassingen gerealiseerd sinds de regeling is ingegaan. In de periode 2001-2004 is de Blauwe Dromer bij gemaal Lovink gerealiseerd. In 2004 hebben wij besloten om bij de nieuw- en verbouw van het provinciehuis (2004-2007) de regeling toe te passen.

1.4. Tentoonstellingen in het provinciehuis

Het programma voor de tentoonstellingen in de hal van het provinciehuis werd voorbereid door Stichting Passe Partout en getoetst aan ons beleid:

- per twee jaar één groepstentoonstelling van de bij de Kunstenaars Vereniging Flevoland aangesloten kunstenaars;
- twee tentoonstellingen met drie à vier professionele Flevolandse beeldend kunstenaars;
- één tentoonstelling divers van aard;
- resterende tentoonstellingen van niet-Flevolandse kunstenaars.

Het aankoopbeleid was in de periode 2001-2004 gekoppeld aan de tentoonstellingen en vooral gericht op Flevolandse kunstenaars.

III.2. Podiumkunst en Film

2.1. Podiumkunst

Task Force

In het kader van het Cultuurconvenant 2001-2004 hebben het ministerie van het ministerie van OCW, provincie Flevoland en gemeente Almere afgesproken zich gezamenlijk in te zetten voor een task force voor podiumkunst. In vervolg hierop hebben wij in 2003 en 2004 extra geld beschikbaar gesteld voor de versterking van podiumkunst in Almere en Flevoland. De task force heeft vorm gekregen in de Unit Almere.

Om podiumkunst in Almere en Flevoland een extra impuls te geven zijn de knelpunten en kansen voor de ontwikkeling van podiumkunst in Almere en Flevoland geanalyseerd door een externe deskundige. Deze analyse heeft vorm gekregen in het rapport 'Verkenning Podiumkunsten'. Aanbevelingen uit het rapport die zijn overgenomen door provincie en gemeente zijn onder meer: het realiseren van een productiehuis (zie III.2.) en het afsluiten van een driejarig convenant met de landelijke fondsen voor podiumkunst (zie III.2.). Beide aanbevelingen hebben als doel dat het Flevolandse en het Almeerse podiumkunstklimaat naar een hoger niveau getild worden.

Om het tekort aan theatergroepen en eigen producties aan te pakken is in 2002 Unit Almere opgericht. De kerntaken van Unit Almere waren het initiëren, organiseren en coördineren van theaterproducties in Almere en de rest van Flevoland. In 2003 en 2004 zijn 9 kleinschalige theaterproducties ondersteund die gespeeld zijn in Almere en de rest van Flevoland. In het kader van het cultuurconvenant 2005-2008 hebben het ministerie van OCW, provincie Flevoland en gemeente Almere afgesproken zich in deze periode gezamenlijk in te zetten voor een productiehuis voor podiumkunst voor Almere en Flevoland. Het nieuwe Productiehuis pakt vanaf 2005 de taken van Unit Almere op.

Kleinschalig aanbod

Tot en met 2001 ging het structurele budget voor kleinschalig aanbod naar Muziek en Theater Netwerk. De helft van het budget werd besteed aan de stimulering van de afzet van eigentijdse podiumkunstvoorstellingen. De andere helft werd besteed aan samenwerkingsprojecten per gemeente

voor de theaters en centra voor kunstzinnige vorming om het bezoeken van theatervoorstellingen door jongeren te stimuleren. Het ministerie van OCW heeft in 2002 het Fonds voor Podiumprogrammering en Marketing opgericht en Muziek en Theater Netwerk is opgeheven.

Om het kleinschalige aanbod in Flevoland te blijven stimuleren, zijn vanaf 2002 via het Fonds voor Podium Programmering en Marketing de Flevolandse podia bediend. Het budget om jongeren te stimuleren meer theatervoorstellingen te bezoeken is bij het Cultuureducatiebudget gevoegd.

Podiumkunst en landschapskunst

Podiumkunst in een landschapskunstwerk blijkt een meerwaarde te hebben, bijvoorbeeld *Sunsation* in het Observatorium van Robert Morris en de *Mythe van de gezonken zee* in de Aardzee van Piet Slegers. Wij stimuleren culturele projecten die een verbinding hebben met landschapskunst. Dit heeft tot gevolg dat er steeds meer podiumkunstprojecten komen die een relatie hebben met het Flevolandse landschap dan wel de landschapskunstwerken. De landschapskunstwerken blijken inspirerend te werken zowel voor de initiatiefnemers als de bezoekers. Ook geven zij de Flevolandse podiumkunst producties een eigen karakter waardoor Flevoland zich op dit gebied kan onderscheiden van de andere provincies.

2.2. Film

De afgelopen periode is het aantal filmtheaters in Flevoland gegroeid. De gemeenten Almere, Dronten, Lelystad en Noordoostpolder beschikken over een filmtheater. De provincie heeft tot op heden geen filmbeleid ontwikkeld.

III.3. Cultureel erfgoed

3.2.1. Nieuw Land Erfgoedcentrum

In de periode 2001 tot 2004 heeft de provincie de regierol vervuld op het gebied van versterking van de samenwerking op het gebied van archieven en collecties. Het was een inspirerend en enerverend proces dat in de eerste fase leidde tot digitale samenwerking via www.flevolandbovenwater.nl. De partners hierin zijn: de provincie Flevoland (Archeologisch depot Flevoland), Rijksarchief Flevoland, Nieuw Land Poldermuseum, Sociaal Historisch Centrum Flevoland, de zes gemeenten, het Waterschap Zuiderzeeland en de gezamenlijke Flevolandse bibliotheken.

De tweede fase betrof fysieke samenwerking, wat resulteerde in de vorming van een openbaar lichaam op het gebied van erfgoed. Het openbaar lichaam heeft 9 partners: provincie Flevoland (regierol en Archeologisch depot Flevoland), Rijksarchief Flevoland, Nieuw Land Poldermuseum, Sociaal Historisch Centrum Flevoland en vanwege hun statische archieven de gemeenten Lelystad, Dronten, Urk, Zeewolde en het Waterschap Zuiderzeeland. Het bestuur is een afspiegeling van deze 9 partners. Deze partners hebben allen de Regeling, toelichting op de Regeling en de financiële afspraken ondertekend.

Het bestuur heeft besloten tot de realisering van een gezamenlijk gebouw op de Kuststrook Lelystad, in de omgeving van de Bataviawerf en Batavia outlet shopping. De nieuwbouw is in februari 2005 door de Staatssecretaris voor Cultuur geopend.

De totstandgekomen organisatie is uniek in Nederland: bundeling van krachten van een museum, een wetenschappelijk instituut, archieven en een archeologisch depot in één erfgoedcentrum.

Ook is in de periode 2001-2004 dankbaar gebruikgemaakt van extra geld van het ministerie van OCW (Erfgoed Bereikbaar). Met dit extra geld zijn een onderzoek naar het publieksbereik van Nieuw Land en diverse (digitale) projecten gerealiseerd zoals landschapskunst, Werelderfgoed Schokland, Meerpaal Dronten en collectie Zeewolde.

3.2.2. Jong cultureel erfgoed

In de jaren tachtig werd voor geheel Nederland, per provincie, het Monumenten Selectie Project 1850-1940 uitgevoerd. Dit was een inhaalslag van het Rijk die moest resulteren in "nieuwe" rijksmonumenten uit deze periode. De criteria voor de rijksselectie waren (conform de Monumentenwet): 50 jaar oud, schoonheid, cultuurhistorische waarde, betekenis voor de wetenschap.

De provincie Flevoland was met de gemeenten Urk en Noordoostpolder deelnemer in het landelijke project. Bij de uitvoering van de selectie constateerden wij dat een tijdspanne van 50 jaar kan betekenen dat een beoogd monument niet meer gaaf of zelfs gesloopt kan zijn. Een gaaf blok

landarbeiderswoningen was bijvoorbeeld niet meer aanwezig. Mede daarom besloten wij beleid voor “jong” cultureel erfgoed te ontwikkelen, in samenwerking met de zes gemeenten en de Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

Allereerst hebben wij verschillende discussiebijeenkomsten met alle gemeenten en andere betrokkenen georganiseerd om de problematiek te verkennen.

Om ervaring in de praktijk op te doen zijn wij vervolgens gestart met de pilot jong cultureel erfgoed Dronten, een samenwerkingsproject van de provincie, de gemeente Dronten, de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en Het Oversticht. De pilot heeft geresulteerd in een “proeflijst” jong cultureel erfgoed voor de gemeente Dronten. Deze proeflijst bevat zowel structuren als objecten.

Via deelname aan het landelijke project “2003 Jaar van de boerderij” hebben wij in 2003 de beeldbepalende functie van boerderijen in het landelijke gebied onder de aandacht van een breed publiek, politiek, eigenaren en deskundigen gebracht. De Flevolandse activiteiten betroffen tentoonstellingen, een publicatie, een symposium, een fietsroute, de verkiezing van de Flevolandse boerderij van het jaar 2003 en deelname aan de landelijk opgezette estafette.

3.2.4. Omgevingsplan Flevoland 2001-2005-2015

In dit eerste Omgevingsplan staat dat wij ons culturele erfgoed willen behouden en ontwikkelen voor toekomstige generaties. Ons beleid is gericht op cultuurbeleving en landschappelijke kwaliteit. In de ruimtelijke planvorming dient daarom rekening te worden gehouden met ons culturele erfgoed. Figuur 4.10 (pagina 162 en 163) betreft de cultuurhistorische waardenkaart en figuur 4.11 (pagina 164 en 165) de archeologische monumentenkaart.

De afgelopen jaren lag het accent op instandhouding van het erfgoed. Dat blijkt uit onze subsidies voor archeologie, monumenten en diverse erfgoedorganisaties. Daarnaast was sprake van ontwikkelingsgerichte Belvedereprojecten.

3.2.5. Belvederebeleid

In 1999 hebben de ministeries van LNV, OCW, V&W en VROM hun beleidsnota Belvedere gepresenteerd. Het landelijke Belvederebeleid staat voor een ontwikkelingsgerichte benadering van cultureel erfgoed. Het is een denk- en werkwijze die cultureel erfgoed en (landschappelijke) identiteit als uitgangspunt en inspiratiebron neemt voor de ruimtelijke inrichting van Nederland. Het doel is tweeledig: verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en behoud van het culturele erfgoed. Het credo van Belvedere is dan ook ‘behoud door ontwikkeling’. Om op creatieve wijze inhoud te geven aan het Belvederebeleid is essentieel dat het culturele erfgoed vroegtijdig wordt betrokken bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Het Rijk heeft 74 Belvederegebieden geselecteerd. De Flevolandse gebieden zijn Noordoostpolder-Urk en Rivierduingebied Swifterbant.

De gemeenten Noordoostpolder, Urk en Dronten en wij onderschrijven de landelijke beleidslijn van Belvedere en daarmee de cultuurhistorische waarde van de Flevolandse Belvederegebieden.

Het Rijk heeft de afgelopen jaren ook geld voor Belvedereprojecten beschikbaar gesteld. Voor Flevoland betekende dit financiële steun voor de Kwaliteitskaart Noordoostpolder-Urk en de Toekomstvisie met actieplan 2004-2024 voor het Rivierduingebied Swifterbant (zie III.6.6.).

3.2.6. Het Flevolandse Landschap

De hoofddoelstelling van ons landschapsbeleid is het behoud en het versterken van het specifieke karakter van het Flevolandse landschap. Een belangrijk element is daarbij het beschermen van de cultuurhistorische karakteristiek van het gebied en de aanwezige aardkundige en archeologische waarden, binnen de mogelijkheden die een verdere ontwikkeling van de provincie stelt.

De belangrijkste waarde van onze drie polders Noordoostpolder, Oostelijk Flevoland en Zuidelijk Flevoland is dat zij elk als eenheid zijn ontworpen met een, voor die tijd, kenmerkende inrichting. Een belangrijke opgave voor Flevoland is deze cultuurhistorische elementen en karakteristieken te behouden en tevens de ruimte en mogelijkheden te bieden voor verdere ontwikkeling en voor het vervullen van de groeitaak die Flevoland heeft. Karakteristieke elementen zijn:

- de verkavelings- en ontginningspatronen;
- de diversiteit in ruimtematen;
- de duidelijke landschappelijke structuurlijnen;
- de bijzondere cultuurhistorische waarden van voor en tijdens de inpoldering.

De elementen en structuren die rechtstreeks verwijzen naar de inpoldering zoals sluizen en gemalen, dijken en oude werkhavens, verschillende typen stedenbouw en architectuur; de cultuurhistorische aspecten, zijn bepalend voor het ervaren van de jonge geschiedenis van Flevoland. Daarnaast zijn er natuurlijk de zichtbare en onzichtbare relictten uit het verre verleden, zoals rivierduinen, oude bewoningsresten, enz.

Voor een aantal gebieden voeren wij gebiedsgericht beleid. Dit betreft o.a. Werelderfgoed Schokland en Oostrand Noordoostpolder. Gebiedsgericht beleid voeren wij gezamenlijk en in overleg met vele betrokkenen.

Voor Werelderfgoed Schokland is op 22 december 2004 door alle betrokken partners het gebiedsdocument ondertekend.

Voor Oostrand Noordoostpolder is o.a. landschapsbeleidsplan Oud Kraggenburg ontwikkeld.

3.2.7. Monumenten

Het monumentenbeleid van Flevoland is erop gericht de gemeentelijke en rijksmonumenten in Flevoland te behouden, herstellen en onderhouden.

Naast het autonome monumentenbeleid heeft de provincie Flevoland een aantal wettelijke taken te vervullen conform de Monumentenwet 1988 (rijksmonumenten). Wij hebben een adviserende rol als het gaat om het aanwijzen van rijksmonumenten en het verlenen van een monumentenvergunning voor rijksmonumenten buiten de bebouwde kom. Daarnaast zijn wij in het kader van het Besluit Rijkssubsidiëring Restauratie Monumenten (BRRM '97) budgethouder van de restauratiesubsidies voor rijksmonumenten voor een tweetal gemeenten (Noordoostpolder en Urk). Jaarlijks stellen wij een Provinciaal Restauratie Uitvoerings Programma (PRUP) vast, waarin aangegeven staat welke beschermde monumenten uit die gemeenten en in welke volgorde voor subsidie in aanmerking komen. Naast het vaststellen is de provincie ook verantwoordelijk voor het uitvoeren van het PRUP (dit betreft onder meer het doorzenden van subsidieaanvragen, doorvoeren van gegevens en het onderhouden van contacten ter voorbereiding van de verdeling).

Wij verlenen subsidies voor de restauratie of het onderhoud aan monumenten (zowel rijks- als gemeentelijk). Deze regeling is gekoppeld aan de gemeentelijke subsidieregeling. Gemeenten kunnen namelijk bij de provincie een verzoek indienen eenzelfde subsidiebijdrage als de door de gemeente vastgestelde subsidie bij te dragen.

Betrokken partijen

Bij de uitvoering van de monumententaken door de provincie Flevoland zijn tot voor kort twee partijen betrokken, Het Oversticht en de Monumentenwacht Overijssel Flevoland.

Het Oversticht heeft het bevorderen en instandhouden van het landelijke en stedelijke schoon van de provincies Overijssel en Flevoland als doelstelling. Deze organisatie speelt een adviserende rol ten aanzien van het Flevolandse monumentenbeleid. Daarnaast voert het Oversticht provinciale taken uit in opdracht van de provincie Flevoland die om deskundigheid van specialisten uit het vakgebied vragen.

Stichting Monumentenwacht Overijssel en Flevoland stelt zich ten doel het verval van cultuurhistorische waardevolle bouwwerken in de provincies Overijssel en Flevoland te voorkomen door het nemen en bevorderen van preventieve maatregelen. De stichting wil dit bereiken door onder meer regelmatige bouwkundige inspecties uit te voeren van een zo groot mogelijk aantal historische bouwwerken en het verrichten van kleine herstelwerkzaamheden.

3.2.8. Archeologie

Op 6 juni 2002 hebben wij de nota archeologiebeleid vastgesteld. Dit heeft geresulteerd in structurele aandacht voor het behoud en de ontwikkeling van archeologische waarden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Steeds vaker krijgen archeologische waarden in bestemmingsplannen een planologische bescherming. Een effect van het provinciale beleid is de grotere aandacht van gemeenten voor archeologie. De gemeente Almere heeft in 2001 een stadsarcheoloog aangesteld. Ondertussen beschikt de gemeente Almere over een archeologische dienst, waardoor een betere integratie van planologie en archeologie in Almere mogelijk is.

Ook is er in Flevoland meer aandacht voor de toeristisch-recreatieve ontsluiting van archeologische waarden. In het kader van het gebiedsgericht project Schokland zijn archeologische monumenten toeristisch-recreatief ontsloten en recreanten krijgen in het Hulkesteinse bos informatie over de in dit gebied aanwezige archeologische waarden.

Het gebiedsgericht project Schokland heeft tevens geleid tot de aanleg van een hydrologische bufferzone. Deze zone moet voorkomen dat het veen waar dit voormalige eiland grotendeels uit bestaat, verder oxideert. De vernatting in het Hulkesteinse bos had ook als doel om archeologische waarden duurzaam te behouden.

Belangrijke stappen in het behoud en de ontwikkeling van archeologische waarden zijn gezet in het kader van de Belvedereprojecten Rivierduingebied Swifterbant en Kwaliteitskaart Noordoostpolder-Urk. Eerstgenoemd project heeft geleid tot een integrale visie voor de eerstkomende 20 jaar. In het kader van de 'Kwaliteitskaart Noordoostpolder-Urk' zijn cultuurhistorische waarden en archeologische waarden in onderling verband gedefinieerd en gewaardeerd.

In 2003-2004 is in samenwerking met de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek de Archeologische Monumentenkaart Flevoland geactualiseerd. En in dezelfde periode heeft deze Rijksdienst mede dankzij een subsidie van de provincie Flevoland de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (archeologische verwachtingenkaart) opgewaardeerd.

In het kader van het archeologiebeleid zijn vanaf 2001 ieder jaar veldcursussen voor amateur-archeologen georganiseerd. Dit heeft geleid tot een grotere participatie van amateur-archeologen in de archeologische monumentenzorg van Flevoland. Er zijn opgravingen uitgevoerd bij Emmeloord, Zeewolde, Swifterbant en Almere.

Ter bevordering van publiekbereik is de archeologische collectie van het Archeologisch depot Flevoland Nieuw Land digitaal ontsloten via www.flevolandbovenwater.nl. Wij hebben in het kader van de archeologische collectie diverse archeologische vondsten geconserveerd, waaronder een prehistorische kano en twee middeleeuwse kanonnen.

III.4. Cultuureducatie en Amateurkunst

4.1. Cultuureducatie in het primair onderwijs

Via de steunfunctie kunstzinnige vorming kunnen de scholen voor basis- en speciaal onderwijs producten afnemen waardoor de leerlingen in de loop van hun schooltijd passief en actief in aanraking komen met de verschillende kunstdisciplines. Er zijn 6 kunstdisciplines: muziek, drama, beeldend, dans, literatuur en audiovisueel.

Flevoland heeft in tegenstelling tot de andere provincies niet één organisatie die de tweedelijns steunfunctie kunstzinnige vorming behartigt. In Flevoland is de steunfunctie (tweedelijns) verbonden aan de lokale centra voor kunstzinnige vorming (eerstelijns) in Lelystad, Almere (werkt ook voor de scholen in Zeewolde), Dronten, en Emmeloord (werkt ook voor de scholen in Urk). Deze koppeling ervaren zowel de steunfunctie als de scholen als positief. Omdat bij het primair onderwijs in tegenstelling tot bij het voortgezet onderwijs, minder expertise in huis is om zelf behoeften en wensen vanuit de scholen te formuleren, blijkt het nog lastig om vraaggericht te werken.

Het aantal leerlingen in het primair onderwijs stijgt. Bij de subsidiëring van de steunfuncties wordt hiermee geen rekening gehouden. Hierdoor is het voor de centra niet mogelijk alle leerlingen te bereiken en alle kunstdisciplines aan te bieden.

Er zijn 4 typen producten te onderscheiden:

Ontmoeting met kunst (voorstellingen, tentoonstellingen e.d.), kunstproduct staat centraal, leerlinggericht, accent op reflectief, aandachtspunt multicultureel.

Projecten, leerling- en leerkrachtgericht, accent op actief, aandachtspunt multicultureel; faciliteiten voor bijv. schoolprojecten (bijv. zorgen voor workshops, kunstenaar in de klas, leskisten, audio, licht).

Maatwerk: begeleiding op verzoek van de school, gericht op leerkracht, leerkrachten van onder-, midden- of bovenbouw of het hele team.

Cursussen: nascholing, begeleiding, versterking eigen vaardigheid e.d. voor leerkrachten en team.

Wij stellen aan de centra voor kunstzinnige vorming de volgende voorwaarden om in aanmerking te komen voor subsidie:

- Een meerjarenbeleidplan (afstemming van vraag en aanbod, communicatie met de scholen, multicultureel, wijze van evalueren, e.d.) en een werkplan per jaar.
- Verwachting m.b.t. de afzet van producten per type product op basis van ervaring en het budget van het vorige jaar.
- Voldoen aan de kwaliteitseisen van de Inspectie Onderwijs Cultuureducatie (te zijner tijd, omdat deze nog niet bekend waren).

De CKV's geven in hun inhoudelijke jaarverslag het volgende aan (daarnaast is natuurlijk ook een financieel verslag verplicht):

- het aantal afgezette producten per producttype, in totaal (dus niet per school uitgesplitst);
- een kort verslag over het gevoerde overleg met de scholen, eventuele conclusies;
- minimaal 90% van de scholen moet producten hebben afgenomen, welke scholen hebben niet deelgenomen, waarom niet, wat is de inzet van het CKV geweest.

4.2. Cultuureducatie in het voortgezet onderwijs

Bij het voortgezet onderwijs is tot nu toe vooral ingezet op het realiseren van netwerken tussen scholen en culturele organisaties en het ontwikkelen van projecten (het gaat hierbij om Flevoland exclusief Almere omdat Almere hiervoor rechtstreeks geld ontving van het ministerie van OCW). Bij het voortgezet onderwijs is voldoende deskundigheid op het gebied van cultuureducatie aanwezig. Dit betekent dat de scholen heel duidelijk een vraag kunnen formuleren naar de aanbieder van culturele projecten. Knelpunt is dat Zeewolde een witte vlek is: de daar aanwezige school is een dependance van een school in Harderwijk.

4.3. Centrum Amateurkunst Flevoland

Het Centrum Amateurkunst Flevoland werkt aan de verbetering van de positie en artistieke kwaliteit van de amateurkunst in Flevoland. Dit centrum geeft ondersteuning aan theatermakers, zangers, dansers en popmuzikanten. Dit gebeurt door bijzondere producties en samenwerkingsverbanden van de grond te krijgen. Speerpunten in het beleid van het centrum zijn: bijzondere aandacht voor de verhouding traditie en vernieuwing, jeugd als belangrijkste doelgroep, interdisciplinaire activiteiten ontwikkelen en het ontwikkelen van bestaande en het creëren van nieuwe podia.

De provincie subsidieert het Centrum Amateurkunst Flevoland jaarlijks in de exploitatie en daarnaast op projectbasis voor cursussen en kunstmanifestaties waarvoor het centrum jaarlijks apart subsidieaanvragen indient.

5. Cultuur en Toerisme

5.1. Algemeen

Flevoland is een jong, dynamisch, door mensenhanden gemaakt gebied en heeft daarom relatief weinig historisch bijzondere gebouwen, steden en dorpen. Wat Flevoland wel heeft is een unieke ontstaansgeschiedenis. De Flevolandse musea zijn relatief gering in aantal, maar bijzonder van aard en sluiten goed aan bij het karakteristieke van Flevoland met thema's die passen bij de inpoldering, de stedenbouw en de architectuur. Voorbeelden zijn Nieuw Land, de Bataviawerf, het Nederlands Instituut voor Scheeps- en onderwaterArcheologie, het Aviodrome, Werelderfgoed Schokland met museum, Museum Nagele, het Centrum voor Architectuur, Stedenbouw en Landschap Almere en het Visserijmuseum op Urk. Ook worden er jaarlijks landelijk aansprekende evenementen zoals Lowland en Sunation gehouden. Ook de landschapskunst met de centra De Paviljoens Almere en De Verbeelding Zeewolde is zeer bijzonder.

Bij routegebonden vormen van toerisme en recreatie is aandacht besteed aan het zichtbaar en leesbaar maken van het Flevolandse ontstaansverhaal, onder meer bij de realisatie van fiets- en wandelroutes. Andere voorbeelden zijn routes in het Rivierduingebied Swifterbant en de NAP-route. Ook is recent de Boerderijenroute gerealiseerd, een 45 km lange route door de Noordoostpolder, waarin de geschiedenis van het agrarische gebied uit de beginjaren zichtbaar is gemaakt. De route is een samenwerkingsproject van Landschapsbeheer Flevoland, NLTO Projecten en IVN Consulentenschap Flevoland.

5.2. Beleids- en Actieplan Recreatie en Toerisme (BART)

Een belangrijk uitgangspunt van dit Beleids- en Actieplan is synergie bewerkstelligen van toerisme en recreatie met andere sectoren, zoals de culturele sector.

In Flevoland zijn unieke culturele voorzieningen aanwezig van bovenregionale allure (zie hierboven bij Algemeen).

Het Beleids- en Actieplan geeft inhoudelijke aanknopingspunten voor het bevorderen van cultuurtoerisme. Onder andere in de actie cultuurtoerisme en het culturele erfgoed (productontwikkeling en marketing) en de actie bevordering samenwerking culturele en toeristisch-recreatieve organisaties, m.b.t. evenementen, het culturele erfgoed, enz.

Het Beleids- en Actieplan integreert bestaande financiële mogelijkheden (o.a. ons Europees programma 2000-2006), maar heeft daarnaast jaarlijks een bedrag ter beschikking als cofinanciering voor projecten, die voldoen aan de doelstellingen en waarvoor in een ander kader geen financiering mogelijk is.

Subsidies zijn onder meer ingezet om de integratie van het Nationaal Ruimtevaartmuseum in het Aviodrome mogelijk te maken. Hierdoor is deze collectie toegankelijk voor een breed publiek. Verder is met subsidie uit het Beleids- en Actieplan de herinrichting van de het havenhoofd van Elburg mogelijk gemaakt en zijn arrangementen van De Gouden Cirkel ondersteund waardoor het culturele erfgoed en kleinschalige culturele publieksattracties zijn vermarkt.

6. Projecten

6.1. Grootschalige kunstprojecten en kunstmanifestaties (projecten cultuur)

In de periode 2001-2004 zijn vanuit de beleidsregels kunstmanifestaties (subsidieaanvragen tot € 25.000) en grootschalige kunstprojecten (subsidieaanvragen vanaf € 25.000) zowel op het gebied van amateurkunst als professionele kunst jaarlijks projecten ondersteund. Vooral op het gebied van podiumkunst, maar ook bijvoorbeeld beeldende kunst, dans en nieuwe media. Doordat sommige projecten in opeenvolgende jaren zijn ondersteund, zijn tradities opgebouwd. Daarnaast is er bewust voor gekozen ook voldoende ruimte te houden voor nieuwe initiatieven.

Bij de aanvragen voor grootschalige kunstprojecten woog vooral de artistieke kwaliteit van de ingediende aanvragen zwaar. Hierbij werd gebruik gemaakt van een ad hoc adviescommissie. Voorbeelden van succesvolle grootschalige kunstprojecten uit de afgelopen jaren zijn de grote openluchtspektakels La Divina Commedia en Faust van Dante, het (poëzie)festival Sunsation in landschapskunstwerk het Observatorium van Robert Morris, het Almere Theaterfestival, het Kamermuziekfestival met het Nationaal Kamermuziekconcorso Almere en het festival Uitgast in Natuurpark Lelystad.

Voor de kunstmanifestaties werden over het algemeen aanvragen voor lokale projecten ingediend. De helft van het budget voor kunstmanifestaties ging naar amateurkunstprojecten en de andere helft naar projecten op het gebied van professionele kunst.

In de periode 2001-2004 hebben onder meer de volgende kunstmanifestaties plaatsgevonden: verschillende projecten van de Kunstenaars Vereniging Flevoland (o.a. de Winterwende), het Peuter- en kleuter theaterfestival 2 Turven Hoog, de culturele component van het Almere Haven Festival en de kunstmanifestatie bij Lelystad Haven.

6.2. Zomercursus Stichting Apollo

Sinds 2002 ontvangt Stichting Apollo jaarlijks subsidie voor het geven van een zomercursus. Deze cursus vindt elke zomer plaats in de Warmonderhof, Dronten, en is bedoeld voor beginnende musici en gevorderde amateurs. De cursus komt tot stand in samenwerking met Warmonderhof in Dronten, Stichting Uitgast en het Centrum Kunstzinnige Vorming Dronten.

6.3. Samenwerking Flevoland – Dmitrov

Op basis van onze vriendschapsband met Dmitrov hebben wij in 2000 de mogelijkheid voor een culturele uitwisseling tussen Flevoland en Dmitrov onderzocht. Vervolgens is De Kubus in Lelystad aangesteld als coördinator. Scholen en culturele organisaties konden aanhaken. Wij hebben een convenant met De Kubus in Lelystad afgesloten voor de periode 2002-2005. Onder heeft uitwisseling van expertise plaatsgevonden en is een culturele website ontwikkeld waarmee Flevolandse jongeren met jongeren in Dmitrov communiceren. Binnen het beschikbare budget is het in de nieuwe beleidsperiode voor De Kubus niet mogelijk om de coördinerende rol te blijven vervullen.

6.4. Website cultuur, Flevoland Cultuur Agenda

In oktober 1999 ging de Flevoland Cultuur Agenda, www.flevocultuur.nl, van de Stichting Gulliver officieel van start met provinciale subsidie voor de ontwikkelings- en startkosten. Gulliver ontving de afgelopen jaren subsidie van ons om alle Flevolandse instellingen en activiteiten gelijkwaardig en tweetalig (Nederlands en Engels) te presenteren via deze website. Op de website staat een grote diversiteit aan culturele activiteiten in Flevoland, waarbij het streven is gericht op een zo compleet mogelijk overzicht, zowel van professionele kunst als kwalitatieve amateurkunst.

Eind 2003, begin 2004 is deze website van Stichting Gulliver geëvalueerd. De evaluatie van de Flevoland Cultuur Agenda is positief uitgevallen, de website blijkt in een behoefte van de Flevolandse instellingen en organisatoren te voorzien. Echter, de stichting is kwetsbaar omdat de subsidie van de provincie Flevoland bijna haar enige inkomstenbron is. Stichting Gulliver heeft aangegeven met de subsidie van de provincie de website op het huidige niveau niet te kunnen handhaven.

6.5. Projecten cultuurtoerisme

Via het aanmoedigingsbudget voor samenwerking op het gebied van cultuurtoerisme zijn vraaggerichte cultuurprojecten, gericht op een brede doelgroep, gestimuleerd. Het gaat om eenmalige subsidiëring van projecten, zodat ruimte blijft bestaan voor nieuwe en vernieuwende projectaanvragen.

Waar mogelijk leggen wij een relatie met ons Beleids- en Actieplan Recreatie en Toerisme. Het aanmoedigingsbudget heeft o.a. geresulteerd in een samenwerkingsproject van De Verbeelding, De Paviljoens en het Flevolands Bureau voor Toerisme voor een dagtocht landschapskunst Flevoland.

Daarnaast heeft in deze periode het Flevolands Bureau voor Toerisme subsidie van ons ontvangen voor het Actieplan cultuurtoerisme. Dit heeft geleid tot verschillende cultuurtoeristische producten die nu geen subsidie meer nodig hebben: FL.uit, later Evenementenkrant en culturele arrangementen.

6.6. Projecten Belvedere

Flevoland heeft 2 Belvederegebieden: Noordoostpolder-Urk en Rivierduingebied Swifterbant. Voor beide gebieden zijn de afgelopen jaren Belvedereprojecten uitgevoerd (ondersteund met een landelijke Belvederesubsidie).

De Kwaliteitskaart Noordoostpolder-Urk is, in opdracht van gemeenten Noordoostpolder en Urk en ons, gemaakt.

In opdracht van ons is het rapport 'Belvedereproject Rivierduingebied Swifterbant met Actieplan 2004-2024' opgesteld. Wij hebben besloten de uitkomsten te verwerken in ons Omgevingsplan 2006. Daarnaast zijn door ons subsidies verstrekt voor Schokland noordpunt, een symposium over het Rivierduingebied Swifterbant en Fluid Vistas (landschap).

6.7. Projecten cultureel erfgoed en archeologie

De afgelopen jaren zijn projecten op het gebied van jong cultureel erfgoed ondersteund, o.a. diverse projecten in het kader van 2003 Jaar van de Boerderij en een boek over Urk.

Ook zijn subsidies verstrekt ten behoeve van archeologie, zoals het boek 'De Swifterbantcultuur' en de Archeologische Werkgemeenschap Nederland, afdeling Flevoland.

6.8. Project Levenslang leren in de culturele sector

In 2004 is bij een vijftiental van de grootste Flevolandse culturele instellingen onderzocht wat de leerbehoeften van management en staf zijn. Uit het onderzoek is gebleken dat er vooral behoefte is aan algemene vaardigheden op het gebied van management, marketing, communicatie en nieuwe media. Daarnaast is er interesse in educatie over nieuwe trends en ontwikkelingen in de culturele sector.

6.9. Projecten cultuur en welzijn

De afgelopen jaren zijn steeds meer subsidieaanvragen ingediend voor projecten die op het snijpunt van cultuur en welzijn liggen. Grofweg is de volgende tweedeling te maken:

- projecten waarbij de doelstelling op het gebied van welzijn ligt en cultuur een middel is om dit doel te bereiken, deze projecten zijn afgewogen bij ons welzijnsbeleid;

- projecten waarbij het doel artistiek is en waar een component welzijn aan gekoppeld is, deze projecten zijn afgewogen bij ons cultuurbeleid.

BIJLAGE 3. OVERZICHT VAN HET CULTURELE VELD IN FLEVOLAND

Onderstaand overzicht betreft organisaties en festivals met een bovenlokale betekenis.

KUNST

De Verbeelding kunst landschap natuur Zeewolde
 Museum De Paviljoens Almere
 Het Kunst Almere
 Kunstenaars Vereniging Flevoland
 XL de Ateliers Dronten
 Passe Partout Lelystad
 Theater Agora Lelystad
 Theater De Linie Almere
 Theater De Meerpaal Dronten
 Theater 't Voorhuys Emmeloord
 De Kubus, Centrum voor Kunst en Cultuur, Lelystad
 Culturele en Kunstzinnige Vorming Almere
 Centrum kunstzinnige vorming Dronten
 Muzisch Centrum Emmeloord
 Cultureel Centrum Corrosia Almere
 Productiehuis Almere/Flevoland
 Ultramarijn, jeugdtheater Het Blauwe Huis Almere
 Theatergroep Suburbia Almere
 Theatermakerij Mens, RandstadHuisTheater Almere
 Apollo Ensemble Lelystad
 Gulliver Lelystad
 Moving Media into 2000 Almere

FESTIVALS

Sunsation Lelystad
 Jaarwende Lelystad
 Uitgast Lelystad
 De mythe van de verzonken zee Zeewolde
 Kamermuziekfestival met Nationaal kamermuziekconcoors Almere
 Twee turven hoog Almere
 Annie M.G. Schmidt Huis Almere
 Almere Haven Festival

ARCHITECTUUR

Centrum voor Architectuur, Stedenbouw en Landschap Almere (CASLa)
 Architectuur, Landschap en Stedenbouw Lelystad
 Museum Nagele

CULTUREEL ERFGOED

Nieuw Land Erfgoedcentrum
 Steunpunt archeologie en (jong) cultureel erfgoed
 Archeologische Werkgemeenschap Nederland, afdeling Flevoland
 Bond Heemschut, afdeling Flevoland
 Nederlands Instituut voor Scheeps- en onderwaterArcheologie
 Bataviawerf
 Aviodrome
 Monumentenwacht Overijssel en Flevoland
 Museum Schokland
 Vereniging Vrienden van Schokland
 Schokkervereniging
 Museum 't Oude Raadhuis Urk

BIJLAGE 4. REGELING 1% KUNST(TOEPASSING) FLEVOLAND

Wij hebben de Regeling 1% kunst(toepassing) voor provinciale investeringen geactualiseerd en in het kader van de nota Cultuurbeleid 2005-2008 vastgesteld. Het doel van deze regeling, die wij sinds 1 januari 1990 uitvoeren, is door samenvoeging van jaarbudgetten in elk geval eens in de drie à vier jaar een nieuw landschapskunstwerk te realiseren. Het geactualiseerde beleid is op 1 januari 2005 ingegaan.

De percentageregeling geldt voor investeringen in wegen en vaarwegen, in verbouwingen aan provinciale gebouwen en in aankoop of nieuwbouw van provinciale gebouwen:

- Jaarlijks is € 33.200 beschikbaar. Dit budget storten wij jaarlijks in de bestemmingsreserve 1% kunst(toepassing).
- Bij investeringen in infrastructuur en in verbouwing, nieuwbouw of aankoop van provinciale gebouwen die een bedrag van € 10 mln te boven gaan, besteden wij 1% van het investeringsbedrag aan kunst(toepassing). Bij de kredietverlening staat de omvang van het 1%-budget vermeld. De kunst(toepassing) koppelen wij aan het werk.

Er is ook sprake van de ontwikkeling van grootschalige projecten, zoals de Hanzelijn, waarbij de provincie wel partner maar geen opdrachtgever is. Wij streven ernaar de opdrachtgever ervan te overtuigen dat in werking stellen van de 1%-regeling kunst(toepassing) een meerwaarde heeft, bijvoorbeeld in de vorm van een beeldkwaliteitplan. Per geval zullen wij onderzoeken of de partners in de totaliteit van het werk een bijdrage willen toekennen. Wanneer de partners niet willen bijdragen, zullen wij besluiten of wij de gehele 1% voor onze rekening nemen of een deel daarvan. Wanneer een dergelijk project zich aandient, zullen wij onze beleidslijn actief uitdragen.

Nadat het 1%-budget voor kunst(toepassing) is vastgesteld, besluiten wij of wij al dan niet gebruik willen maken van advies van deskundigen. De kosten van het advies(bureau) worden evenals die van het kunstwerk of de kunsttoepassing betaald uit het beschikbare budget van de 1%-regeling.

BIJLAGE 5. BELEIDSREGEL VOOR PROJECTEN GELDSTROOM BEELDENE KUNST & VORMGEVING 2006 – 2008

Het subsidiëren van beeldende kunst en vormgeving heeft als doel het versterken van de beeldende kunst en vormgeving. Dit geldt zowel voor de infrastructuur van deze sector als voor de relatie tussen aanbod en afname. De Geldstroom beeldende kunst & vormgeving is bestemd voor voorzieningen, investeringen en activiteiten met een bovenlokale uitstraling.

Bij een aanvraag om subsidie voor een project van beeldende kunst of vormgeving gaan wij eerst na of de aanvraag voldoet aan de Algemene Subsidieverordening Flevoland (1999) en aansluit bij de nota Cultuurbeleid 2005-2008 van de provincie Flevoland. Wij kennen vervolgens subsidie toe wanneer blijkt dat de aanvraag ook voldoet aan een aantal criteria en past binnen het beschikbare budget. Wanneer het om incidentele subsidies gaat, wegen wij de aanvragen tegen elkaar af. Daardoor kan het voorkomen dat een activiteit het ene jaar wel en het andere jaar niet wordt ondersteund.

Door projecten te ondersteunen die kunst en publiek dichter tot elkaar brengen, verwachten wij dat de afname van en de marktwerking voor beeldende kunst en vormgeving in Flevoland erop vooruitgaan. Alle aanvragen stemmen wij inhoudelijk af met de betrokken gemeente(n). Binnen de Geldstroom beeldende kunst & vormgeving kunnen bij ons aanvragen worden ingediend voor bovenlokale en voor landschapskunstprojecten. Voor de laatstgenoemde projecten maken wij afspraken met De Verbeelding kunst landschap natuur en Museum De Paviljoens. Voor subsidieaanvragen voor een bovenlokaal project gelden de onderstaande voorwaarden en criteria.

Bovenlokale projecten

Onder bovenlokale projecten verstaan wij:

- projecten met een bovenlokale uitstraling

Dit houdt in dat ook bezoekers van buiten de gemeente waar de activiteit plaatsvindt deze activiteit bezoeken. Ook is het mogelijk dat een activiteit in meerdere gemeenten plaatsvindt.

- projecten die leiden tot positieverbetering van het middensegment

Bij het middensegment gaat het om instellingen tussen een kunstuitleen en een gevestigd museum in, zoals presentatie-instellingen en kunstenaarsinitiatieven (bijvoorbeeld Museum De Paviljoens en Cultureel Centrum Corrosia in Almere en Museum Nagele). In Flevoland zijn veel jonge (kunst)instellingen die zich nog moeten verankeren in het gebied. Op financieel gebied zijn deze instellingen doorgaans nog kwetsbaar en er wordt nog hard gewerkt aan vergroting van het draagvlak, zowel lokaal en regionaal als landelijk. De middelen uit de Geldstroom kunnen een impuls zijn om te zorgen voor versterking van deze instellingen (en daardoor van de culturele infrastructuur in Flevoland).

Subsidievoorwaarden

De voorwaarden voor subsidieaanvragen voor een bovenlokaal project zijn:

- een volledig ingevuld en ondertekend subsidieformulier;
- de statuten en inschrijving bij de Kamer van Koophandel van de rechtspersoon (dit geldt alleen voor nieuwe aanvragers);
- een motivatie van of toelichting bij het project;
- een indicatie van het belang voor de provincie Flevoland;
- een artistieke verantwoording van het project;
- een lijst van medewerkers en uitvoerders (beeldende kunstenaars) met hun curriculum vitae;
- een werkplan met tijdspad;
- een pr- en marketingplan;
- een overzicht van data en locaties van de activiteiten.

Toetsing

Subsidieaanvragen toetsen wij eerst aan de algemene doelstellingen van het cultuurbeleid:

- een divers en kwalitatief hoogstaand kunstenaarsaanbod stimuleren waarmee Flevoland zich kan profileren;
- een groot en breed publiekbereik van inwoners en bezoekers van Flevoland stimuleren;
- het culturele erfgoed zoveel mogelijk behouden;

- het culturele erfgoed meer en beter zichtbaar maken voor nieuwe publieksgroepen, daarmee ook de Flevolandse identiteit versterken en een bijdrage leveren aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van Flevoland;
- tradities koesteren, maar ook zoeken naar een evenwicht tussen tradities en het stimuleren van nieuwe of vernieuwende initiatieven.

Vervolgens beoordelen wij aanvragen voor een bovenlokaal project op vijf criteria:

1. Provinciaal belang
 - bovenlokaal publieksbereik: de activiteit moet bezoekers uit een groot gebied trekken of in meerdere gemeenten plaatsvinden;
 - de activiteit levert een bijdrage aan de versterking van de culturele infrastructuur van Flevoland.
 2. Financiering
 - goed gemotiveerde en gespecificeerde reële begroting;
 - cofinanciering (bijvoorbeeld door sponsors en door fondsen en subsidies van andere provincies en gemeenten).
 3. Cultureel ondernemerschap
 - goed gemotiveerd marketing- en publiciteitsplan, met meetbare doelstellingen, zoals voor het publieksbereik;
 - goed kwaliteitsniveau van productie, organisatie en financieel beheer;
 - goede samenwerking met andere (culturele) instellingen;
 - professionele presentatie.
 4. Artistiek interessante activiteiten
 - oorspronkelijkheid;
 - visie;
 - samenhang tussen opzet en uitwerking van het project;
 - relatie tussen locatie en inhoud van het werk;
 - stimulerend effect op het kunstklimaat in de provincie Flevoland.
- Voor beoordeling op dit criterium kunnen wij een adviescommissie inschakelen.
5. Relatie met Flevoland
 - thema;
 - deelname professionele Flevolandse kunstenaars.

Meerjarige aanvragen 2006-2008

In de periode 2006-2008 kunnen organisaties ook voor twee of drie jaar een aanvraag indienen. Meerjarige ondersteuning moet aantoonbaar meerwaarde hebben voor de toekomstige ontwikkeling van het project of de instelling. Wanneer wij een meerjarige subsidieaanvraag honoreren, kunnen wij de subsidie tussentijds of na 2008 beëindigen of herzien wanneer het functioneren, gewijzigde beleidsinzichten of ons beschikbare budget daartoe aanleiding geven. De meerjarige aanvragen moeten voldoen aan de criteria voor incidentele subsidies. De aanvraag moet meetbare doelstellingen bevatten die in 2008 bereikt moeten zijn. Deze doelstellingen hebben betrekking op de criteria voor een bovenlokaal project.

Om te komen tot één lijn voor de subsidiëring van meerjarige projecten, zal afstemming plaatsvinden met betrekking tot procedures zoals die gelden of worden ontwikkeld voor andere beleidsvelden.

Algemene voorwaarde

Aan het toekennen van subsidie verbinden wij de algemene voorwaarde dat de aanvrager in zijn publiciteit (persberichten, uitnodigingen, e.d.) duidelijk moet maken dat de realisatie van het project (mede) is mogelijk gemaakt door een subsidie van de provincie Flevoland.

BIJLAGE 6. BELEIDSREGEL VOOR PROJECTEN CULTUUR 2006 – 2008

Het subsidiëren van culturele projecten heeft als doel het versterken van de culturele infrastructuur van Flevoland door grootschalige, professionele, culturele activiteiten te laten plaatsvinden. Onder een cultureel project verstaan wij een productie of festival op het gebied van theater, muziek, film, letteren of cultureel erfgoed. Amateurkunstprojecten en professionele beeldende kunstprojecten vallen buiten deze subsidiemogelijkheid.

Bij een aanvraag om subsidie voor een cultureel project gaan wij eerst na of de aanvraag voldoet aan de Algemene Subsidieverordening Flevoland (1999) en aansluit bij de nota Cultuurbeleid 2005-2008 van de provincie Flevoland. Wij kennen vervolgens subsidie toe wanneer blijkt dat de aanvraag ook voldoet aan een aantal criteria en past binnen het beschikbare budget. Wanneer het om incidentele subsidies gaat, wegen wij de aanvragen tegen elkaar af. Daardoor kan het voorkomen dat een activiteit het ene jaar wel en het andere jaar niet wordt ondersteund.

Subsidievoorwaarden

Onder een cultureel project verstaan wij een productie of festival op het gebied van theater, muziek, film, letteren of cultureel erfgoed. De voorwaarden voor subsidieaanvragen voor een cultureel project zijn:

- een volledig ingevuld en ondertekend subsidieformulier;
- de statuten en inschrijving bij de Kamer van Koophandel van de rechtspersoon (dit geldt alleen voor nieuwe aanvragers);
- een motivatie van of toelichting bij de productie of het te subsidiëren onderdeel van een manifestatie;
- een indicatie van het belang voor de provincie Flevoland;
- een regieconcept of artistieke verantwoording van het project;
- een lijst van medewerkers en uitvoerders, artistiek en overig, met hun curriculum vitae;
- een werkplan met tijdspad;
- een pr- en marketingplan;
- een overzicht van data en locaties van de voorstellingen en uitvoeringen.

Toetsing

Subsidieaanvragen toetsen wij eerst aan de algemene doelstellingen van het cultuurbeleid:

- een divers en kwalitatief hoogstaand kunstaanbod stimuleren waarmee Flevoland zich kan profileren;
- een groot en breed publieksbereik van inwoners en bezoekers van Flevoland stimuleren;
- het culturele erfgoed zoveel mogelijk behouden;
- het culturele erfgoed meer en beter zichtbaar maken voor nieuwe publiekgroepen, daarmee ook de Flevolandse identiteit versterken en een bijdrage leveren aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van Flevoland;
- tradities koesteren, maar ook zoeken naar een evenwicht tussen tradities en het stimuleren van nieuwe of vernieuwende initiatieven.

Vervolgens beoordelen wij de aanvragen voor een cultureel project op vijf criteria:

1. Provinciaal belang
 - bovenlokaal publieksbereik: de activiteit moet bezoekers uit een groot gebied trekken of in meerdere gemeenten plaatsvinden;
 - de activiteit levert een bijdrage aan de versterking van de culturele infrastructuur van Flevoland.
2. Financiering
 - goed gemotiveerde en gespecificeerde reële begroting;
 - minimaal 40% cofinanciering (bijvoorbeeld door sponsors, fondsen en subsidies van het Rijk, andere provincies, gemeenten).
3. Cultureel ondernemerschap
 - goed gemotiveerd marketing- en publiciteitsplan, met meetbare doelstellingen, zoals voor het publieksbereik;
 - goed kwaliteitsniveau van productie, organisatie en financieel beheer;
 - goede samenwerking met andere (culturele) instellingen;
 - projecten voor jeugd en jongeren hebben meerwaarde.

4. Artistiek interessante activiteiten

- artistieke kwaliteit (vakmanschap, zeggingskracht, oorspronkelijkheid);
- pluriformiteit (het belang voor de veelzijdigheid van het kunstaanbod);
- professionele kunstactiviteit.

Voor beoordeling op dit criterium kan de provincie een adviescommissie inschakelen.

5. Relatie met Flevoland en (jong) cultureel erfgoed

- locatie;
- thema.

Meerjarige aanvragen 2006-2008

In de periode 2006-2008 kunnen organisaties ook voor twee of drie jaar een aanvraag indienen. Meerjarige ondersteuning moet aantoonbaar meerwaarde hebben voor de toekomstige ontwikkeling van de activiteit. Wanneer wij een meerjarige subsidieaanvraag honoreren, kunnen wij de subsidie tussentijds of na 2008 beëindigen of herzien wanneer het functioneren, gewijzigde beleidsinzichten of ons beschikbare budget daartoe aanleiding geven. De meerjarige aanvragen moeten voldoen aan de criteria voor incidentele subsidies. Bovendien moet het gaan om een productie of festival dat al minstens vijfmaal in de aangevraagde vorm in Flevoland heeft plaatsgevonden. De aanvraag moet meetbare doelstellingen bevatten die in 2008 bereikt moeten zijn. Deze doelstellingen hebben betrekking op de criteria voor een cultureel project.

Om te komen tot één lijn voor de subsidiëring van meerjarige projecten, zal afstemming plaatsvinden met betrekking tot procedures zoals die gelden of worden ontwikkeld voor andere beleidsvelden.

Algemene voorwaarde

Aan het toekennen van subsidie verbinden wij de algemene voorwaarde dat de aanvrager in zijn publiciteit (persberichten, uitnodigingen, e.d.) duidelijk moet maken dat de realisatie van het project (mede) is mogelijk gemaakt door een subsidie van de provincie Flevoland.

BIJLAGE 7. BEGROTING 2005 EN MEERJARENRAMING 2006-2008 IN EURO

Begr.post	LASTEN: Organisaties	2005	2006	2007	2008
821.13	Steunfunctie kunstzinnige vorming	489.500	499.500 1)	509.500	519.500
821.11+14	Centrum Amateurkunst Flevoland	180.900	230.900 2)	230.900	230.900
821.27	Productiehuis Almere/Flevoland	100.000	100.000	100.000	100.000
821.17	Fonds Podiumkunst (FPPM)	18.200	18.200	18.200	18.200
821.22	Landschapskunst. De Verbeelding 3)	126.800	126.800	126.800	126.800
821.31	De Paviljoens Almere	50.000	50.000	100.000	100.000
821.20	Passe Partout	11.400	11.400	11.400	11.400
821.25	Culturele website	10.500	10.500	10.500	10.500
811.11+20	Nieuw Land Erfgoedcentrum	1.541.000	1.601.000	1.601.000	1.601.000
811.21	Steunp. arch. en (jong) erfgoed	20.000	20.000	20.000	20.000
811.18	NLE kapitaallasten lening	356.400	356.400	356.400	356.400
811.13	Monumentenwacht Ov./Flevoland	19.000	19.000	19.000	19.000
	LASTEN: Projecten e.d.	2005	2006	2007	2008
821.12+23	Projecten cultuur	565.400	488.400 6)	478.400	468.400
821.16	Projecten cultuureducatie V.O.	115.000	115.000	115.000	115.000
821.30	Projecten cultuureducatie P.O.	45.218 7)	32.900	0	0
821.32	Regie landschapskunst	3.000 8)	0	0	0
821.19	Projecten BKV landschapskunst	100.000	100.000	100.000	100.000
821.19	Projecten BKV bovenlokaal	90.500	90.500	90.500	90.500
821.21	Opdrachten beeldende kunst	5.200	5.200	5.200	5.200
821.26	Apollo zomercursus	12.000	12.000 4)	12.000	12.000
821.33	Levenslang leren, netwerk	5.000 9)	5.000 5)	5.000	5.000
821.34	Aankoop kunstwerk	12.000 10)	0	0	0
821.18+24	Projecten cultuurtoerisme	29.600	29.600	29.600	29.600
811.16	Projecten Belvedere	75.000	75.000	75.000	75.000
811.15	Projecten jong erfgoed, archeo.	34.700	34.700	34.700	34.700
811.14	Archeologiebeleid	59.800	59.800	59.800	59.800
	LASTEN: Diversen	2005	2006	2007	2008
811.22	Bestuurslasten archeologie	50.000	50.000	50.000	50.000
1131.11	Storting bestemmingsreserve 1% kunst(toepassing)	13.200	33.200	33.200	33.200
1131.28	Storting bestemmingsreserve monumenten	13.100	13.100	13.100	13.100
	Totaal lasten	4.152.418	4.188.100	4.205.200	4.205.200
	BATEN	2005	2006	2007	2008
821.11	OCW-Actieplan Cultuurbereik totaal	236.455	236.455	236.455	236.455
	- A.C. cultuureducatie V.O.	69.578	69.578	69.578	69.578
	- A.C. projecten cultuur	166.877	166.877	166.877	166.877
821.11	OCW-BKV totaal	190.500	190.500	190.500	190.500
	- BKV landschapskunst	100.000	100.000	100.000	100.000
	- BKV projecten bovenlokaal	90.500	90.500	90.500	90.500
821.11	OCW-Cultuureducatie P.O.	45.218 6)	32.900	0	0
	Totaal baten	472.173	459.855	426.955	426.955

1) Ter financiering van de groei van het leerlingenaantal stijgt het budget voor de Steunfunctie kunstzinnige vorming vanaf 2006 jaarlijks met € 10.000 vanuit het budget projecten cultuur.

2) Vanaf 2006 is € 50.000 aan het Centrum Amateurkunst Flevoland toegevoegd vanuit het budget projecten cultuur.

- 3) De voorlopige reservering van € 126.800 voor De Verbeelding wordt gehandhaafd voor provinciaal beleid, in hoofdzaak gericht op het promoten van het speerpunt landschapskunst.
- 4) Vanaf 2006 is € 12.000 beschikbaar voor Apollo zomercursus vanuit het budget projecten cultuur.
- 5) Vanaf 2006 is € 5.000 beschikbaar voor het project Levenslang leren (netwerk) vanuit het budget projecten cultuur.
- 6) Vanaf 2006 zijn de ad 1), ad 2), ad 4) en ad 5) genoemde bedragen in mindering gebracht op het budget projecten cultuur.
- 7) De in 2004 niet bestede middelen van OCW voor Cultuureducatie primair onderwijs ad € 23.218 zijn toegevoegd aan het budget 2005.
- 8), 9) en 10) De budgetten in 2005 voor regie landschapskunst, project Levenslang leren (netwerk) en aankoop van een kunstwerk zijn in mindering gebracht op het budget 1% kunst(toepassing).

N.B.1. De begroting 2005 is conform de opzet van de meerjarenraming 2006-2008. Dit betekent dat bijv. vanaf 2005 de budgetten voor kunstmanifestaties en grootschalige kunstprojecten zijn samengevoegd tot één budget voor projecten cultuur, terwijl de toekenning van de afzonderlijke subsidies voor kunstmanifestaties en grootschalige kunstprojecten nog conform ons beleid voor 2004 heeft plaatsgevonden.

N.B.2. Jaarlijks is er een storting van € 33.200 in de bestemmingsreserve 1% kunst(toepassing) en een storting van € 13.100 in de bestemmingsreserve monumenten.